

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMETU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Bakalářská práce

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMETU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

JAKO STUDIJNÍ OBOR V ČESKÉ REPUBLICE

Autor: Andrea Křivancová

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

Studijní program: Sociální pedagogika, specializace Výchovná a vzdělávací praxe

Datum odevzdání: 29. 3. 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR V ČESKÉ REPUBLICE

jsem zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne: 29. 3. 2013

.....

Podpis

Anotace

Bakalářská práce bude zaměřena na otázky tradic sociální pedagogiky, zachytí podobu současné diskuze o pojetí sociální pedagogiky jako vědeckého oboru a bude charakterizovat sociální pedagogiku jako obor bakalářského a navazujícího magisterského vysokoškolského studia. Cílem práce bude v teoretické oblasti vymezit základní pojmy, zmapovat vývoj sociální pedagogiky u nás i v zahraničí a podat obraz o současném postavení sociální pedagogiky. Cílem praktické části bude komparace oborů a přesné definování studijních plánů. Jednotlivé profily by mohly zpřehlednit celkový pohled na studium sociální pedagogiky a vystihnout rozdíly v pojetí oboru na jednotlivých vysokých školách v ČR.

Abstract

This work will focus on issues of social pedagogy tradition, captures the contemporary discussion of the concept of social pedagogy as a scientific discipline and will characterize social pedagogy as a field of bachelor's and master's in higher education. The aim of the work will in theory to define the basic concepts, map the development of social education at home and abroad, and to describe the present status of social pedagogy. The aim of the practical part will be the comparison subjects and the precise definition of curricula. Individual profiles could streamline overall view of the study of social pedagogy and capture the differences in the conception of the various universities in the Czech Republic.

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Miroslavu Procházkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 HISTORIE SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	10
1.1 Sociálně-pedagogické myšlení v období starověku	10
1.2 Sociálně-pedagogické myšlení ve středověku.....	12
1.3 Sociálně-pedagogické myšlení v období novověku	13
1.3.1 Utopičtí socialisté Thomas More a Thomasso Campanella	13
1.3.2 Humanisté J. L. Vives a Rotterdamský	13
1.3.3 J. A. Komenský.....	14
1.3.4 Racionalisté Francis Bacon a John Locke	14
1.3.5 Osvícenec Jean Jacques Rousseau.....	15
1.3.6 Výchova a péče o druhé a J. H. Pestalozzi	15
1.4 Vznik sociální pedagogiky jako vědy	15
1.5 Sociální pedagogika ve vybraných zemích	16
1.5.1 Sociální pedagogika v Německu	16
1.5.2 Sociální pedagogika v České republice	16
1.5.3 Sociální pedagogika na Slovensku	17
1.5.4 Sociální pedagogika v Polsku.....	17
1.6 Současné pojetí sociální pedagogiky.....	18
1.6.1 Pojem sociální pedagogika	18
1.6.2 Předmět sociální pedagogiky.....	18
1.6.3 Profese sociálního pedagoga.....	18

2	SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR	20
2.1	Vymezení oboru	20
2.2	Kurikulum	20
2.3	Profil absolventa.....	21
2.4	Kde se studijní obor sociální pedagogika studuje	21
	EMPIRICKÁ ČÁST	22
3	VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	22
3.1	Cíl výzkumu	22
3.2	Charakteristika zkoumaného souboru a kritéria výběru.....	22
3.3	Metodologie výzkumu.....	22
3.4	Průběh výzkumného šetření	23
4	SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR ČR.....	24
4.1	Bakalářské studium	24
4.1.1	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, PF	24
4.1.2	Masarykova univerzita v Brně, PF	26
4.1.3	Masarykova univerzita v Brně, FF	31
4.1.4	Ostravská univerzita v Ostravě, PF	32
4.1.5	Univerzita Hradec Králové, PF.....	33
4.1.6	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, PF	35
4.1.7	Univerzita Karlova v Praze, HTF	38
4.1.8	Univerzita Palackého v Olomouci, CF.....	39
4.1.9	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, FHS.....	42
4.2	Navazující magisterské studium.....	45
4.2.1	Masarykova univerzita v Brně, PF	45
4.2.2	Masarykova univerzita v Brně, FF	48

4.2.3	Ostravská univerzita v Ostravě, PF	49
4.2.4	Univerzita Hradec Králové, PF.....	52
4.2.5	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, FHS.....	53
5	VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	56
5.1	Bakalářské studium	56
5.1.1	Cíle studia	56
5.1.2	Předpoklady k přijetí.....	56
5.1.3	Studijní plány.....	57
5.1.4	Profil absolventů	58
5.2	Navazující magisterské studium.....	58
5.2.1	Cíle studia	58
5.2.2	Předpoklady k přijetí.....	58
5.2.3	Studijní plány.....	59
5.2.4	Profil absolventů	59
	ZÁVĚR.....	60
	POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE.....	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Společnost se neustále vyvíjí a s tím je spojený i výskyt nových sociálních jevů, jež můžeme v mnoha případech označit za patologické. Aby se jejich důsledky co nejvíce minimalizovaly, je třeba větší množství kvalifikovaných odborníků. Tito lidé musí být schopni řešit sociální problémy a pokud možno předcházet jejich vzniku. Na základě těchto potřeb se v České republice rozvíjí nové vědecké disciplíny a studijní obory, mezi něž řadíme i sociální pedagogiku. Ta zpočátku nebyla samostatnou vědou, vyučovala se pouze jako předmět v rámci pedagogického vzdělávání.

Tématem mé bakalářské práce je sociální pedagogika jako studijní obor v České republice. Jako studentku tohoto oboru mě zajímalo, jak se jeho pojetí liší na jednotlivých školách, jaké uplatnění absolventi mají a jak je vůbec tento studijní obor rozšířen. Cílem mé práce je zmapování situace v oblasti vysokoškolského studia sociální pedagogiky v České republice, kde se dá tento obor studovat a v jaké formě. Zaměřuji se na odlišnosti v pojetí a na možnost uplatnění absolventů. A dále mě zajímá i to, co má sociální pedagogika jako studijní obor v České republice společné, co je jejím nosným pilířem.

V teoretické části se zabývám historií sociální pedagogiky, kdy vůbec vznikla a jak se vyvíjela. Kdo všechno se o její vývoj zapříčinil a kde všude můžeme najít prvky sociálně pedagogického myšlení. Dále definuji sociální pedagogiku jako vědu, její předmět a cíle a zabývám se jejím aktuálním pojetím a současnými tématy. V závěru definuji sociální pedagogiku jako studijní obor a zajímá mě i profese sociálního pedagoga jako taková.

V empirické části se věnuji jednotlivých školám, kde se sociální pedagogika vyučuje jako studijní obor a odlišnostem v jejím pojetí. Zabývám se hlavními cíli studia a zajímá mě, jaké jsou vůbec předpoklady přijetí ke studiu a požadavky jednotlivých škol. Dále srovnávám studijní plány a uplatnění absolventů.

Při psaní bakalářské práce jsem využívala různých zdrojů. V rámci teoretické části práce to byla především literatura a v rámci empirické části internetové stránky jednotlivých vysokých škol. Každá škola má stránky jinak koncipované a byl potřeba dostatek času pro orientaci v nich. Až na výjimky se mi podařilo nalézt všechny potřebné informace.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY

1.1 Sociálně-pedagogické myšlení v období starověku

Výchova je důležitý proces, který provází stále se vyvíjející společnost a její požadavky na osobnost jedince. Pohled na výchovu z období starověku předkládá celá řada řeckých a římských myslitelů jako je Demokritos, Platón, Aristoteles, Seneca a další. Vzdělání se poskytovalo pouze dětem svobodných občanů, nikoli otrokářské společnosti. Požadavkem bylo vychovat jedince v občana, způsobilého k účasti na státní správě.

Řečtí a římstí filozofové se zabývali přírodou a životem člověka a ovlivňovali mládež jako jejich učitelé. Demokritos tvrdil, že člověka a přírodu spojuje stejná zákonitost. Vyzdvihuje důležitost výchovy a její smysl, stejně jako příroda se podílí na vývoji člověka (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Jako první vzor výchovy definoval Platón a to v dílech Stát a Zákony. Navrhuje ideální společnost, kterou rozděluje do tří vrstev – filozofové, strážci a řemeslníci a rolníci, přičemž první dvě vrstvy žijí z práce vrstvy třetí a otroků. Každá třída má svou část duše – rozumovou, vznětlivou a žádostivou. Žádná část se nevměšuje do kompetencí ostatních (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Podle Platóna lidé nemají nárok na soucit a se svými životními problémy se musí vypořádat sami. Nemocné by léčil pouze v tom případě, že je naděje na absolutní uzdravení. Lidé, kteří se díky svému zranění nemohli vrátit do pracovního života, jsou dle jeho názoru neužiteční. Z těchto tvrzení jasně vyplývá, že Platón postrádá jakékoli sociální citění k lidem v tísní (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Další filozof, který považuje výchovu za velmi významnou, je Aristoteles. Člověk je podle něho na společnosti závislý. Stát sestavuje řád výchovy, která je pak podmíněna jeho cílům a požadavkům. Člověk musí být samostatný a odpovědný, takové je poslání výchovy. Tímto se zabývá ve svém díle Politika (Procházka, 2012). V tomto díle se také dále

ztotožňuje se spartánskou tradicí, která odsuzuje určitým způsobem postižené dítě k smrti. Stejně jako u Platóna tak postrádáme sociální citění i u Aristotela.

Aristoteles chce výchovu veřejnou a společnou pro všechny. Je známý svým stylem výuky, snažil se své žáky aktivně zapojovat a tím teorii doplnil o tolik potřebnou praxi. Poznatky propojoval s přírodou. Velmi přínosná je jeho Etika Nikomachova. Srogoň, 1981: „*Zaobírá se v ní organizací a stádií poznávacího procesu, vnímáním, zapamatováním a osvojováním poznatků a jejich využitím, vyučovacími metodami a cíli výchovy. Výchova má podle něho směřovat k rozumnému využívání oddychu na získávání užitečných vědomostí a jejich rozšiřování, připravovat mládež na plnění rozličných konkrétních povinností v životě a správně využívat poznatky pro potřeby člověka.*“ (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Podle římského myslitele Cicera je dokonalý ten, kdo dokáže spojit národní mrav s duchovním vzděláním (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008). V tomto spojení spatřuje lidskost jako takovou. Stejně jako Aristoteles podporuje reálné zkušenosti, nikoli pouze teorii. Řečník by podle něho měl být znalý člověka, politického přesvědčení, měl by mít odborné znalosti a filozofické vzdělání. Všechny názory shrnuje ve svém díle O povinnostech. Znamé je Cicerovo přesvědčení o tom, že dobře vychovávaná mládež může změnit církev a stát. A konečně, Cicero projevuje na rozdíl od řeckých filozofů soucit a sociální citění. Soudit tak můžeme z jeho výroku „*že prospěch jednotlivců má být zároveň prospěchem celku, protože kdyby každý chtěl uchvátit všechnen prospěch jen pro sebe, lidská společnost by se zcela rozpadla.*“ (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Pravděpodobně největší přínos do římské pedagogiky vložil Marcus Fabius Quintiliánus. Jeho zkušenosti a myšlenky zobrazuje dílo Institutio oratoria. Ztotožňuje se s názorem Cicera, spojení lidskosti a morálky je důležité a vyzdvihuje charakter. Jeho cílem je dokonalý řečník, který je zároveň i dobrým mužem. (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008). Dále se Quintiliánus zabývá rodinnou výchovou, avšak větší význam přisuzuje výchově školní a to zejména kvůli vlivu kolektivu na jedince (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Mezi římské filozofy dále patří i Seneca, který nepřisuzoval zásluhy na zlepšení mravů člověka státu a jeho zákonům. Dává důraz na altruismus, pro druhé je třeba konat dobro (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

1.2 Sociálně-pedagogické myšlení ve středověku

Z učení Ježíše Krista vychází křesťanský ideál člověka a středověké společnosti. Díky jeho žákům se křesťanství šířilo velmi rychle a počet příznivců tohoto náboženství se zvyšoval. Církev bojuje za soucit k bližnímu svému a o spojení se státní mocí. I přes problémy, které tyto snahy provázejí, si nakonec církev vydobyla právo trestat nedůslednou víru. (Procházka, 2012). V této době také vznikají školy, výuka probíhá v kostelech a kláštorech. Cílem je člověk pokorný a poslušný, i s využitím tělesných trestů (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Duchovní myslitel sv. Augustin tvrdí, že člověk musí být k víře přiveden. Podle něj lidé ze své přirozenosti nekonají dobro. Svět rozděluje na nedokonalou obec pozemskou a věčnou obec Boží. Jeho vysvětlení podobenství o velké hostině přivedl církev až k inkvizici (Procházka, 2012).

Nejvýznamnějším myslitelem této doby byl pravděpodobně sv. Tomáš Akvinský, který určuje hranice mezi vírou a rozumem. Víra je něco, co rozumu zcela protiče, je mu nadřazená (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008). Dále zdůrazňuje, že prospěch všech je důležitější než prospěch jedince. Společnost rozděluje do pěti tříd, kde nejvyšší je stav duchovní a na samotném dně tohoto rozvrstvení stojí nemocní, sirotci, vdovy a další. Práce měla člověka uspokojovat, být jeho základní potřebou. Žebráky podporovali almužnou bohatí, vykupovali se tak ze svých hříchů (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

S rozpadem římské státní moci vzniká prostor pro přímou křesťanskou výpomoc. Tomeš vysvětluje dobročinnost jako „sousedskou“ výpomoc. Nejvíce se vypomáhalo chudým a nemocným, později sirotkům (Procházka, 2012). Z českých osobností je nejvýraznější Anežka Česká, která založila špitál při klášteře sv. Františka. Dále je to Zdislava z Lemberka, která spolupracovala s dominikány. Díky nim se do Čech dostaly nové medicínské metody. I ona založila špitál a to konkrétně v Jablonném. Ústav zvaný „Jeruzalém“ zřídil pro pražské kurtizány Jan Milíč z Kroměříže. Tyto ženy navracel

do běžného života (Procházka, 2012). Od starověku tedy velmi pokročilo sociální cítění. Lidé pomáhali bližnímu svému, nemocným a chudým, soucítili nad nimi.

1.3 Sociálně-pedagogické myšlení v období novověku

Období novověku je pro sociální pedagogiku velmi významné. Objevuje se celá řada zajímavých názorů a mění se role společnosti ve vztahu k péči o druhé. Je to doba zámořských objevů a rozvoje renesance a humanismu (Procházka, 2012).

1.3.1 Utopičtí socialisté Thomas More a Thomasso Campanella

Nejvýznamnějším dílem Thomase Mora je zcela určitě Utopie, podle které dokonce dostalo jméno celé myšlení tohoto rázu. V první části More kritizuje Anglii a příčinu vyliďňování a ničení vesnic, které vedlo k bídě, vidí především v existenci soukromého vlastnictví. V části druhé More zobrazuje ideální společnost, kde pracují muži i ženy, s výjimkou nemocných a vlastnictví je společné. Ve vztahu k nemocným má More obdobný názor jako v minulosti Platón a stát by se o ně měl starat pouze v případě, že nemoc je vyléčitelná (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

S Thomasem Morem se ve většině shoduje Thomasso Campanella. Svoji představu ideálního státu popisuje ve svém díle Slunečný stát. Hlavou státu je papež a církev. Požaduje společnost spravedlivou, se společným majetkem a prací. Kromě toho jako první ukazuje na ekonomické rozdíly (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

1.3.2 Humanisté J. L. Vives a Rotterdamský

Juan Luis Vives byl filozof a vědec, který jako další považoval výchovu za velmi významnou. Své teoretické poznatky vždy uplatňoval i v praxi. Dalo by se říci, že je předchůdcem J. A. Komenského. Jeho koncepce sociálně-výchovné péče o chudé je pokládána za základ vzniku sociální péče v novověku vůbec. Ve svém díle O podpoře chudých předkládá řadu sociálních opatření, které mají pomáhat těm, kteří to potřebují. Kdo nemá práci, musí mu být dána. Pracovat je podle Vivese základní povinností. Dále upozorňuje na nutnost posuzovat nouzové situace individuálně. Pro sociální pedagogiku je významná jeho myšlenka spojení sociální péče s výchovnou (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008). Ve svém díle O vyučování vědám zdůrazňuje myšlenku vzdělávání slovy:

„My, kterých úlohou je radit, my musíme zasvětit lidu svoje úsilí a svojí bdělost, právě tak jako se předtím věnovala princům. Takový je výsledek všech studií a k tomuto cíli musíme směřovat. Protože jsme získali vědomosti, je naší úlohou jich využít a nechat je sloužit dobru společnosti.“ (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

1.3.3 J. A. Komenský

Čapková rozděluje Komenského dílo do šesti období. Za začátku jeho tvorby je ze sociálně-pedagogického hlediska nejzajímavější práce Listy do nebe, v které kritizuje sociální nespravedlnost. Druhé období je ovlivněno událostmi této doby - nástup třicetileté vojny, Bitva na Bílé hoře a protireformace. Dílo jako Labyrint světa a ráj srdce mělo přinést útěchu pronásledovaným protestantům i ostatní trpícím lidem. Ve čtvrtém období tvorby začal rozvíjet pansofii, tedy vševědu. Do tvorby této doby patří jeho Česká didaktika, Brána jazyků otevřená a Informatorium školy mateřské. Komenský již považuje výchovu a vzdělání za nezbytný prostředek k vývoji člověka a nápravě společnosti. V díle čtvrtého období, Cestě světa, uvádí, že vzdělání je pouze prostředkem k nápravě světa, ne jeho cílem. Nejzajímavějším dílem pátého období tvorby je z hlediska sociální pedagogiky Vševýchova a Všenáprava, výchova je základem pro nápravu světa. Během šestého období tvorby vycházejí Didaktické spisy a Svět v obrazech (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008).

Dílo Komenského je velmi rozsáhlé a zasáhlo celou sféru myšlení. Procházka shrnuje ty oblasti, které jsou nejvýznamnější pro sociální pedagogiku: idea síly výchovy a jejího potenciálu při přeměně společnosti, idea demokratičnosti výchovy a vzdělávání, akcent na sociální roli školního prostředí a ucelený koncept nápravy společnosti výchovou (Procházka, 2012, str. 24).

1.3.4 Racionalisté Francis Bacon a John Locke

Francis Bacon se věnoval metodám poznávání a tvrdí, že tyto metody znásobují sílu člověka. Kládl důraz na smyslové poznávání a názornost a aktivitu žáků během vyučování (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008). John Locke a jeho Esej o lidském rozumu přináší další pohled na poznání, společnost a výchovu. Locke je přesvědčen, že lidské myšlenky nejsou vrozené, ale že pocházejí ze smyslového poznání (Procházka, 2012).

1.3.5 Osvícenec Jean Jacques Rousseau

J. J. Rousseau byl velmi rozporuplnou osobností. Jeho názor, že vzdělání a umění vede k lidské degeneraci, je velmi provokativní. Své názory na člověka a společnost shrnuje jeho román Emil čili o výchově - člověk přichází na svět dobrý a společnost ho v průběhu života devastuje. Rousseau si ale uvědomuje i nezbytnost výchovy, člověk nesmí být ponechán pouze sobě samému. Odlišuje tři vlivy – přírodu, věci a lidi (Procházka, 2012).

1.3.6 Výchova a péče o druhé a J. H. Pestalozzi

Díky praktické činnosti v Ústavu pro výchovu chudých dětí v Neuhofu a v Útulku pro osiřelé děti ve Stanzu je Pestalozzi často považován za prvního sociálního pedagoga vůbec. Usiloval o vzestup zanedbávaných vrstev. Své názory vyjádřil v díle Linhart a Gertruda, kde popisuje příběh o tom, jak se díky škole, práci a výchově změnil osud vesničanů, které ohrožoval alkohol a lichva. V díle Jak Gertruda učí své děti, se v dopisech pro přítele vyjadřuje ke svému pojetí pedagogické práce. Pestalozzi byl člověkem, kterému velmi záleželo na druhých a svému poslání zasvětil celý život (Procházka, 2012)

1.4 Vznik sociální pedagogiky jako vědy

Prvním impulsem pro vznik sociální pedagogiky jako samostatné vědy byl vznik sociologie a emancipace pedagogiky. Ve druhé polovině 19. století se objevují nejrůznější koncepce, jako např. sociologická pedagogika. Sociálně pedagogické myšlení můžeme rozdělit do dvou proudů:

Praktický proud sociální pedagogiky – konkrétní výchovná práce pro druhé, především pro chudé, dělnictvo a děti. Zakladatelem byl Johann Heinrich Pestalozzi.

Teoretický proud sociální pedagogiky – konkrétní argumenty a myšlenkové zpracování pohledů na člověka z hlediska filozofie, sociologie a pedagogiky. Za zakladatele je považován Paul Natorp (Procházka, 2012).

1.5 Sociální pedagogika ve vybraných zemích

1.5.1 Sociální pedagogika v Německu

Sociální pedagogika v Německu vznikla a má zde pravděpodobně i největší tradici. Paul Natorp tvrdí, že člověk bez společnosti není člověkem a stejně tak výchova nemůže probíhat mimo společnost.

Jako další přispívá k sociální pedagogice v Německu P. Barth, který požaduje základní vzdělání pro děti ze všech společenských vrstev. P. Bergmann přikládá velkou důležitost zkoumání společenského prostředí a kontrole činnosti rodiny a prostředí, v němž jsou děti vychovávány. Dále se zabýval mimoškolní výchovou a zaváděl čítárny a knihovny. K. Mollenhauer prohlašuje, že společenské pomoci má být využíváno v konfliktních situacích, při socializaci. Sociální pedagogika má odstraňovat příčiny, díky kterým tyto problémy vznikají.

Na vývoji sociální pedagogiky v Německu má vliv sociální práce. H. Lukas ji považuje za součást sociální pedagogiky, zahrnuje do ní činnost poradenskou, pečovatelskou, organizování volného času a pomoc všem, kteří to potřebují (Kraus, 2008).

1.5.2 Sociální pedagogika v České republice

S počátky české sociální pedagogiky bývá spojován G. A. Lindner, první profesor filozofie a pedagogiky na Karlově univerzitě. Ve své práci Paedagogika na základě nauky o vývoji přirozeném, kulturním a mravním užil pojem sociální pedagogika a vyzvedal význam výchovy. Dále prosazoval přístupnost vzdělání pro všechny (Kraus, 2008).

Vlivem sociálního prostředí na výchovu se zabýval Arnošt Inocenc Bláha. Ve svém díle Sociologie dětství uvádí, že výchova má předcházet negativním vlivům a vytvářet prostředí tak, aby k těmto vlivům vůbec nedocházelo.

Současnou sociální pedagogikou a její propagací se zabývají např. Blahoslav Kraus, Věra Poláčková, Jiří Němec, Milan Přádka, Marie Hradečná, Světla Klapilová, Jiří Semrád a Julius Sekera. Všichni jmenovaní se podílí na tom, že sociální pedagogika získává odborné zázemí a stává se uznávaným vědeckým oborem (Procházka, 2012).

1.5.3 Sociální pedagogika na Slovensku

Sociální aspekty výchovy jako první zdůrazňuje Juraj Čečetka, ve své práci pojednává především o vlivu sociologie na pedagogiku. Významněji se však na vývoji sociální pedagogiky podepisuje Ondrej Baláž, kterého lze považovat za jednoho ze zakladatelů v Československu. Definiuje sociální pedagogiku jako vědu, která zkoumá vztah výchovy a sociálního prostředí. Zajímá se o výchovná vlivy, prevenci, volnočasové aktivity a charitativní práci.

Vlivem sociálně patologických jevů a prevencí se zabývá Peter Ondrejko. Profesionální kompetence se řeší především Jolana Hroncová a velkou roli výchově připisuje Zlatica Bakošová. Všichni tři jmenovaní se významně podílí na vývoji současné sociální pedagogiky na Slovensku (Procházka, 2012).

1.5.4 Sociální pedagogika v Polsku

Za zakladatelku sociální pedagogiky v Polsku je považována H. Radlinská. Předmět sociální pedagogiky spatřuje ve vlivech prostředí působící na výchovu jako takovou.

Ucelenou koncepci přináší R. Wroczyński ve svém díle Úvod do sociální pedagogiky, zabývá se v něm dvěma hlavními procesy: profylaxí, která neutralizuje ohrožující podněty a kompenzací, která vyrovnává nedostatky v působení prostředí.

M. Cichosz uvádí ve vývoji sociální pedagogiky tři hlavní směry, kterými se ubírala. První z nich je směr pečovatelský, který definuje pojmy pomoc, péče a poradenství. Druhým směrem je směr kulturní, který se zabývá vlivem kultury na výchovu a jak lze s její pomocí pozitivně přispívat k rozvoji. Posledním směrem je sociální práce, díky které analyzujeme konkrétní potřeby a plánujeme potřebnou pomoc (Kraus, 2008).

1.6 Současné pojetí sociální pedagogiky

1.6.1 Pojem sociální pedagogika

Pojem sociální je vnímán jako „pomoc poskytující potřebným“, tedy pomoc určitým způsobem znevýhodněným lidem. Mohou to být lidé s tělesným či psychickým postižením nebo lidé, kteří se ocitli v těžké životní situaci a dostali se do osobních problémů (Nemec, 2002).

Matoušek uvádí, že *„sociální pedagogika je odborná disciplína, která se zabývá rozpoznáváním sociálních činitelů ohrožujících vývoj člověka, a uplatňováním postupů, jež vyvažují jejich nepříznivé působení“* (Matoušek, 2008, str. 199).

1.6.2 Předmět sociální pedagogiky

Sociální pedagogika má ve srovnání s tradiční pedagogikou svá specifika. Prvním z nich je objekt výchovy, sociální pedagogika se zaměřuje na celé sociální skupiny. Jedince jako objekt výchovy pojímá v širších souvislostech prostředí. Dalším specifikem je cíl výchovy, preferuje spolupráci a vzájemnou pomoc. A co se týče metod a prostředků, upřednostňuje postupy, kterými nevychováváme přímo, ale prostřednictvím určitých podmínek, které jsou platné pro dané prostředí. *„Obecně lze tedy říci, že předmětem sociální pedagogiky jsou sociálních aspekty výchovy a vývoje osobnosti“* (Kraus, 2008, str. 49).

1.6.3 Profese sociálního pedagoga

Profese sociálního pedagoga není zcela jednoznačná, jeho práce je blízká profesi učitele, psychologa a psychoterapeuta. Můžeme však definovat dvě základní funkce sociálního pedagoga a to činnost integrační a činnost rozvojovou. V rámci integrace se činnost týká těch osob, které potřebují odbornou pomoc. Jsou to lidé, kteří se ocitli v krizových situacích, jsou v psychickém nebo sociálním ohrožení. Pokud se jedná spíše o rozvoj, zaobíráme se rozvoj osobnosti v rámci správného životního stylu, naplnění volného času apod. Rozvojová funkce zároveň slouží jako prevence.

„Obecně bychom mohli říci, že se jedná o profesionálního pracovníka, který řídí a organizuje na profesionální úrovni výchovný proces a působí na jiné (děti, mládež i dospělé) ve směru jejich žádoucího optimálního osobnostního rozvoje (především v jejich volném čase) a jednak ve směru integrace, což se specificky týká osob, jež se nacházejí v krizové situaci a potřebují odbornou pomoc“ (Kraus, Poláčková, 2001, str. 34).

2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR

2.1 Vymezení oboru

Hřebíček charakterizuje sociální pedagogiku jako vysokoškolský studijní obor, který je podmíněn sociálně-vědní teorií a má přesně vyjádřený smysl a obsah. Zprostředkovává odborné vědomosti, dovednosti a schopnosti a vychází z požadavků praxe. Cílem oboru je příprava sociálních pedagogů, kteří se uplatní v oblasti školství, sociální sféry, zdravotnictví, resortu vnitra a spravedlnosti a v práci s dětmi, mládeží a dospělými (Coufalová, 2006).

2.2 Kurikulum

Kurikulum studijního oboru by se podle Hřebíčka mělo skládat ze tří hlavních částí:

1. Obecně odborný základ

- filozofie socializace jedince, základy sociální pedagogiky, dějiny sociální pedagogiky, - metodologie sociální pedagogiky, teorie sociálně-edukativního utváření osobnosti, teorie didakticko-osvojovacího procesu, teorie školy a školské politiky, teorie rodiny jako sociální a edukativní instituce, teorie volného času a volnočasového utváření osobnosti, teorie sociálně-edukativního (včetně profesního) poradenství, teorie sociálního a výchovně-vzdělávacího managementu aj.

2. Všeobecně vzdělávací část

- základy filozofie, základy ekonomie, základy politologie, cizí jazyky, základy statistiky, základy výpočetní techniky, vybrané hraniční vědy- např. psychologie, právo, sociologie.

3. Specifická odborná část

- profesní poradenství, speciální pedagogika, pedagogika volného času, management školních a sociálních zařízení, řízení lidských zdrojů aj. (Coufalová, 2006).

2.3 Profil absolventa

Bakošová (2005) uvádí následující předpoklady absolventa sociální pedagogiky:

Osobnostní předpoklady - schopnost porozumět, aktivně poslouchat, efektivně komunikovat, empatie, altruismus, poskytnutí pomoci aj.

Všeobecné požadavky - odborné znalosti teoretických základů výchovy, odporné způsobilosti, profesionální a morální postoje, základní metodologické schopnosti, schopnost aplikovat teoretické poznatky v praxi aj.

Speciální požadavky - schopnost plánovat, organizovat, monitorovat, metodicky a koncepčně usměřňovat sociálně-pedagogickou práci. Diferenciovat sociální problémy a specifikovat sociálně pedagogické aspekty, schopnost kooperovat s klienty a spolupracovníky, ochota zdokonalovat kompetence, znalost cizích jazyků, znalosti v informační technologii aj.

V rámci magisterského studia si studenti prohlubují své znalosti a dovednosti získané při studiu bakalářském.

2.4 Kde se studijní obor sociální pedagogika studuje

V současné době se studijní obor sociální pedagogika vyučuje na následujících osmi veřejných vysokých školách:

- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (bakalářské studium)
- Masarykova univerzita v Brně (bakalářské a magisterské studium)
- Ostravská univerzita v Ostravě (bakalářské a magisterské studium)
- Univerzita Hradec Králové (bakalářské a magisterské studium)
- Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (bakalářské studium)
- Univerzita Karlova v Praze (bakalářské studium)
- Univerzita Palackého v Olomouci (bakalářské studium)
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (bakalářské a magisterské studium).

EMPIRICKÁ ČÁST

3 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

3.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumného šetření je komparace studijního oboru Sociální pedagogika na vysokých školách v České republice. Výsledek šetření by mohl sloužit jako přehled, který přibližuje rozdíly v pojetí studijního oboru na jednotlivých školách. Srovnávány jsou:

- cíle oboru (určují zaměření studia a šířku vymezení oboru),
- předpoklady k přijetí (písemná či ústní zkouška v rámci motivačního pohovoru, požadavky na získanou praxi v oboru),
- studijní plány (konkrétní vyučované předměty a požadavky na studenta)
- profily absolventů (specifikují zaměření studia).

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru a kritéria výběru

Do šetření byly zařazeny veřejné vysoké školy, které nabízejí studium oboru Sociální pedagogika bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu, v prezenční i kombinované formě. Dále se jednalo i obory Sociální pedagogika a volný čas, Sociální pedagogika a poradenství, Sociální pedagogika - prevence a resocializace a Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii. Hlavním kritériem výběru byl název studijního oboru obsahující slovní spojení sociální pedagogika.

3.3 Metodologie výzkumu

Výzkumná část je složena z několika na sebe navazujících fází. Jako první byly vyhledány studijní obory obsahující slovní spojení sociální pedagogika, které jsou dále podrobněji rozebírány. Z dostupných materiálů byly vytvořeny profily oborů na jednoduchých školách, které byly dále srovnávány.

3.4 Průběh výzkumného šetření

V České republice je poměrně velké množství univerzit a vysokých škol, proto prvním krokem výzkumu byla orientace v této oblasti, aby bylo možno vytřídit pouze ty studijní obory, které se dotýkají sociální pedagogiky. Teprve potom byl možný podrobnější výzkum. Další fází byl sběr dat, který poté sloužil ke srovnání pojetí studijního oboru Sociální pedagogika na jednotlivých vysokých školách. Informace byly získávány prostřednictvím internetových zdrojů, které jsou ve většině dostačující. Přesto však některé informace v jednotlivých profilech chybí, protože nebyly dostupné.

4 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR ČR

4.1 Bakalářské studium

4.1.1 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, PF

Sociální pedagogika - kombinované studium

Cíl studia

Obor je určen především pro pracovníky z různých oblastí veřejné správy a pracovníky z veřejných institucí zabývajících se sociální prací, prevencí a bezpečnostními otázkami, jako např. nadace, neziskové organizace a vzdělávací instituce. Cílem je rozvinutí profesních kompetencí, zejména v oblasti sociální, preventivní a výchovné práce a rozvoj komunikativních, organizačních a řídicích dovedností.

Předpoklady k přijetí

Kromě splnění základních podmínek, jako je ukončené střední vzdělání, uchazeči skládají písemnou přijímací zkoušku. Uchazeči jsou zařazeni do pořadí podle výsledku bodového hodnocení, které rozhoduje. Didaktický test zahrnuje následující tři oblasti:

- všeobecný rozhled ve společensko-vědní problematice (filozofie, psychologie, sociologie a politologie, historicko-kulturní přehled)
- znalost základních pojmů z oblasti sociální pedagogiky, sociální patologie a sociální práce
- obecnější předpoklady, např. logické myšlení

Studijní plány

Vyučované předměty jsou rozděleny do bloků, z nichž první absolvují všichni studenti společně. Konkrétně se jedná o následující předměty:

1. ročník

- Úvod do studia, Úvod do pedagogiky, Úvod do psychologie, Úvod do studia práva, Základy managementu, Sociální pedagogika, Úvod do Sociologie, Profesionální etika, Psychologie osobnosti, Informatika I.

2. ročník

- Sociologie rodiny a mládeže, Sociální komunikace a jazykový projev, Sociální psychologie, Psychologie řízení, Základy sociální práce, Metodika výzkumu sociálních jevů, Informatika II., Úvodní odborná praxe, Práce s marginálními skupinami, Psychopatologie, Psychohygiena v práci s lidmi, Vybrané kapitoly z práva, Andragogika, Odborná praxe

3. ročník

- Seminář reflexivní praxe I., Základy krizového managementu, Sociální patologie, Seminář bakalářských prací I., Prevence sociálně patologických jevů, Rizika závislostí, Sociální práce s rizikovými skupinami, Seminář bakalářských prací II.

Dalším blokem je světový jazyk, student si může zvolit anglický či německý a absolvuje ho během prvního roku studia.

Posledním blokem jsou povinně volitelné předměty, které jsou závislé na specializaci studia, kterou si student volí v polovině druhého roku studia. Konkrétně jde o:

1. Bezpečnostní služby

- Trestní právo hmotné, Kriminalistika, Forenzní psychologie, Kriminologie, Trestní právo procesní, Občanské právo, Vybrané zákonné úpravy, Řízení a manažerské dovednosti, Reflexivní praxe II.

2. Veřejná správa

- Veřejná správa ČR, Sociální politika, Veřejná správa EU, Práce s veřejností, Veřejné finance, Management sociálních skupin, Management dobrovolnictví, Reflexivní praxe II.

3. Výchovná a vzdělávací praxe

- Výchova ke zdravému životnímu stylu, Vybrané otázky vzdělávání mládeže a dospělých, Pedagogicko-psychologická diagnostika I. a II., Didaktika

vzdělávání mládeže a dospělých, Kapitoly ze speciální pedagogiky, Vybrané kapitoly srovnávací pedagogiky, Legislativní otázky vzdělávání a základy personalistiky, Reflexivní praxe II.

Státní závěrečné zkoušky skládají studenti tři. Dvě z nich jsou společné pro všechny studenty - Aplikované sociální vědy a Sociální pedagogika. Třetí z nich je skládána v závislosti na zvolenou specializaci - Bezpečnostní služby, Veřejná správa či Výchovná a vzdělávací praxe. Další podmínkou získání titulu je úspěšná obhajoba bakalářské práce.

Profil absolventů

Obor je určen především pro ty, kteří již v dané oblasti pracují. Absolventi si tedy rozšiřují své možnosti uplatnění, jsou jim poskytnuty podmínky pro kvalitnější výkon profese a kariérní růst.

4.1.2 Masarykova univerzita v Brně, PF

Sociální pedagogika a volný čas – prezenční studium

Cíle studia

Cílem studia je rozvoj osobnostních předpokladů pro práci s lidmi v sociální sféře a ve volném čase. Prohlubují se sociální kompetence a dovednosti a důraz se klade na schopnost pozitivního výchovného působení na děti, mládež a dospělé, i s využitím volnočasových edukativně stimulačních aktivit.

Předpoklady k přijetí

Podmínkou přijetí ke studiu je úspěšné složení testu studijních předpokladů. Ten zkoumá verbální, symbolické, numerické, analytické a kritické myšlení uchazeče. Dále pak prostorovou představivost a kulturní přehled. Za správné odpovědi jsou přičítány body a za každou špatnou odpověď se odečítá 0,25 bodu, otázka bez odpovědi se hodnotí nulou. Rozhodujícím kritériem úspěšnosti je percentil vypočtený na základě odpovědí v testu. Percentil vyjadřuje procento uchazečů, kteří podali nižší nebo stejný výkon. Pro složení

testu není doporučena konkrétní literatura, ale uchazeč má možnost zkusit si starší varianty testů, volně dostupných na internetových stránkách školy.

Studijní plány

Studenti během studia absolvují následující předměty:

1. ročník

- Didaktická technologie 1, Exkurze do odborných zařízení, Kurz 1 (úvod do volnočasových aktivit), Osobnostní příprava 1 a 2, Základy pedagogiky, Úvod do sociální pedagogiky, Základy psychologie 1, Úvod do filosofie, Základy axiologie, Didaktická technologie II, Dějiny sociální pedagogiky, Kurz 2, Multikulturní výchova, Pedagogická praxe průběžná a souvislá 1, Teorie a metodika výchovy, Základy psychologie 2, Základy zdravotních nauk

2. ročník

- Úvod do metodologie pedagogického výzkumu, Osobnostní příprava 3, Pedagogická praxe průběžná 2, Úvod do sociální patologie a prevence, Sociální politika, Základy speciální pedagogiky, Výchova ve volném čase 1 – Teorie a metodika her, Praktikum z vývojové psychologie, Vývojová psychologie pro sociální pedagogiky, Kurz 3, Patopsychologie, Sociální pedagogika, Sociální práce, Sociální psychologie, Pedagogická praxe souvislá 2, Výchova ve volném čase – souborná zkouška, Výchova ve volném čase 2 – Metodika volnočasových aktivit

3. ročník

- Enviromentální edukace v sociální pedagogice, Filozofie výchovy, Sociální a pedagogická antropologie, Sociologie, Pedagogická praxe souvislá 3, Andragogika, Pedagogicko-psychologická diagnostika, Základy práva

Dále student absolvuje výuku anglického nebo německého jazyka a povinně volitelné předměty podle zvolené profilace. V rámci profilace dramatické výchovy a Speciální pedagogiky si student ve 2. – 5. Semestru vybírá minimálně dva předměty, v rámci profilace Technické a přírodovědné aktivity ve volném čase student plní všechny předměty profilace.

1. Dramatická výchova

- Improvizace a jiné techniky v dramatické výchově, Hlasová výchova, Stavba lekce a její realizace, práce s dětmi, Úvod do specializace Dramatická výchova, Dramatická výchova směrem k divadelnímu tvaru, Práce s textem, literatura pro děti a mládež, Divadlo Fórum, Projekty v dramatické výchově 1 a 2, Tvůrčí psaní, Hra s loutkou, Teorie dramatické výchovy, Dějiny divadla, Závěrečný projekt a jeho realizace, Souborná zkouška ze specializace Dramatická výchova

2. Speciální pedagogika

- Pediatrie, Základy speciální pedagogiky 1 psychopedie, Základy speciální pedagogiky 2 somatopedie, Neurologie, Psychiatrie, Základy speciální pedagogiky 3 logopedie, Základy speciální pedagogiky 4 specifické poruchy učení, Základy speciální pedagogiky 5 surdopedie, Didaktika předmětů pro 1. St. ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, Specializace 1 Psychopedie, Základy speciální pedagogiky 6 oftalmopedie, Základy speciální pedagogiky 7 etopedie, Integrativní speciální pedagogika, Speciálně pedagogická diagnostika, Specializace 2a – etopedie, Specializace 2b – somatopedie

3. Technické a přírodovědné aktivity ve volném čase

- Metodika plánování přírodovědných aktivit, Praktické činnosti 1 (dřevo, plasty, modelářství), Pokusnictví, Praktické činnosti 2 (přírodniny, papír, textil, kov), Didaktika praktických činností, Enviromentální praktikum, Praktické činnosti 3 (výpočetní technika)

Studenti mohou absolvovat i následující volitelné předměty:

- Romský jazyk, Kurz výběrový (cykloturistika), Kurz dramatické výchovy (festivalový), Kurz dramatické výchovy (herecká průprava), Kurz výběrový (vodní turistika), Praxe na základní škole, Integrace Evropy, Lidská práva v evropském kontextu, Úvod do ekonomie, Úvod do politologie, Základy estetiky a kulturologie, Doučování dětí ze sociální znevýhodněného prostředí, Interaktivní divadlo, Specifické formy osobnostně sociální výchovy, Základy romologie, Pohybová výchova, Praxe v střední škole, Současné etické problémy, Úvod do sociologie, Practical English for Intermediate Students, Divadlo utlačovaných,

Hiporehabilitace, Žonglování, Kurz výběrový (metodika a organizace aktivit v zimě), Praxe v základní umělecké škole, Praxe ve volnočasovém zařízení, Tanečně-pohybový seminář

Státní závěrečné zkoušky student skládá tři – Pedagogika, Psychologie, Sociální pedagogika. Další podmínkou získání titulu je úspěšná obhajoba bakalářské práce.

Profil absolventů

Absolvent je schopen práce s lidmi všech věkových skupin a sociálních skupin. Zaměřuje se ale především na sociálně znevýhodněné skupiny. Jeho kompetence jsou profesionální, zahrnují teoretické i praktické dovednosti.

Příprava je realizována pro edukativní činnosti uplatňující se ve dvou rovinách:

- přímá sociálně výchovná činnost ve směru profylaxe a komplexně pojímané prevence
- manažerská sociálně pedagogická činnost (organizační, metodická, koncepční, tvorba a realizace edukačních projektů)

Sociální pedagogika – kombinované studium

Cíle studia

Informace není k dispozici.

Předpoklady k přijetí

Podmínkou přijetí ke studiu je úspěšné složení testu studijních předpokladů. Ten zkoumá verbální, symbolické, numerické, analytické a kritické myšlení uchazeče. Dále pak prostorovou představivost a kulturní přehled. Za správné odpovědi jsou přičítány body a za každou špatnou odpověď se odečítá 0,25 bodu, otázka bez odpovědi se hodnotí nulou. Rozhodujícím kritériem úspěšnosti je percentil vypočtený na základě odpovědí v testu. Percentil vyjadřuje procento uchazečů, kteří podali nižší nebo stejný výkon. Pro složení testu není doporučena konkrétní literatura, ale uchazeč má možnost zkusit si starší varianty testů, volně dostupných na internetových stránkách školy.

Studijní plán

Student povinně absolvuje následující předměty:

1. ročník

- Pedagogika propedeutika, Úvod do sociologie, Základy speciální pedagogiky, Základy teorie práva a státovědy 1 a 2, Úvod do filozofie, Úvod do psychologie, Základy sociální pedagogiky, Historie sociální pedagogiky, Ontogenetická psychologie, Úvod do sociální patologie a prevence, Pedagogika volného času, Základy environmentální edukace, Základy multikulturní výchovy

2. Ročník

- Sociálně pedagogická komunikace, Propedeutika vědecké práce a pedagogického výzkumu, Sociální psychologie, Výpočetní technika, Základy soukromého práva 1 a 2, Sociální a pedagogická antropologie, Pedagogická psychologie, Techniky psychologického a interakčního výcviku, Sociálně právní ochrana nezletilých, Úvod do sociální práce

3. Ročník

- Management, Psychopatologie, Projektování a fundraising, Patologické závislosti, Teorie a metodika výchovy, Základy veřejného práva 1 a 2, Poradenský proces v psychologii, Souvislá pedagogická a badatelská praxe

V rámci studia jsou nabízeny profilace, kterou si studenti volí po druhém semestru a kromě absolvování cizího jazyka (německého či anglického) během prvního roku studia jako povinně volitelného předmětu musí absolvovat následující povinně volitelné předměty:

1. Pedagogika volného času

- Tvůrčí dílna – artefietika v pedagogice volného času (oblast výtvarné a estetické výchovy), Teorie a metodika her, Pohybové aktivity ve volném čase, Dramatická výchova

2. Multikulturní a environmentální výchova

- Úvod do ekologie a environmentální vědy, Vybrané problémy multikulturní výchovy, Enviromentální edukace v sociální pedagogice, Projektování v multikulturní výchově

3. Sociální prevence a resocializace

- Etopedie a řešení výchovných problémů, Vybrané problémy sociální politiky, Metody rozvoje mezilidské komunikace, Mediace a probace v praxi

Volitelné předměty:

- Romský jazyk, Divadlo utlačovaných, Základy romologie, Kurz výběrový (cykloturistika), Kurz výběrový (vodní turistika), Specifické formy osobnostně sociální výchovy

Státní závěrečné zkoušky student skládá tři – Pedagogika, Psychologie, Sociální pedagogika. Další podmínkou získání titulu je úspěšná obhajoba bakalářské práce.

Profil absolventů

Informace není k dispozici.

4.1.3 Masarykova univerzita v Brně, FF

Sociální pedagogika a poradenství – prezenční studium

Cíle studia

Cílem studia je připravit absolventy na práci s dětmi, mládeží i dospělými. Musí být schopen organizovat sociálně pedagogické a poradenské aktivity a realizovat programy a projekty individuálního i skupinového rozvoje.

Předpoklady k přijetí

Podmínkou přijetí ke studiu je úspěšné složení testu studijních předpokladů. Ten zkoumá verbální, symbolické, numerické, analytické a kritické myšlení uchazeče. Dále pak prostorovou představivost a kulturní přehled. Za správné odpovědi jsou přičítány body a za každou špatnou odpověď se odečítá 0,25 bodu, otázka bez odpovědi se hodnotí nulou.

Rozhodujícím kritériem úspěšnosti je percentil vypočtený na základě odpovědí v testu. Percentil vyjadřuje procento uchazečů, kteří podali nižší nebo stejný výkon. Pro složení testu není doporučena konkrétní literatura, ale uchazeč má možnost zkusit si starší varianty testů, volně dostupných na internetových stránkách školy.

Studijní plány

Informace o studijních plánech nejsou k dispozici.

Student musí napsat a obhájit bakalářskou práci a státní závěrečné zkoušky skládá tři - Teoretické základy pedagogických věd, Výchovně vzdělávací procesy, Metodologie pedagogických věd.

Profil absolventů

Absolvent Sociální pedagogiky a poradenství se uplatní při výchovné, vzdělávací a poradenské práci s dětmi, mládeží i dospělými. Vytváří podmínky pro sociálně pedagogické a poradenské aktivity.

4.1.4 Ostravská univerzita v Ostravě, PF

Sociální pedagogika - prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je rozvoj znalostí a dovedností sociálně pedagogické oblasti a rozvoj osobnostních a profesních kompetencí.

Předpoklady k přijetí

Uchazeči o studium skládají test obecných studijních předpokladů, který se skládá ze tří částí – verbální myšlení, kulturně-společenský přehled a logické myšlení. Podle úspěšnosti v testu je přiřazen uchazeči percentil, který vyjadřuje, kolik procent uchazečů podalo nižší nebo stejný výkon.

Studijní plány

Informace nejsou k dispozici.

Profil absolventů

Absolventi jsou připraveni na práci ve výchovné oblasti – rodině, škole, volnočasových aktivitách a preventivní oblasti. Jsou schopni realizace jednoduchých průzkumů, především v oblasti výchovy či sociálně pedagogické práce. Absolvent má všeobecný přehled a jeho odborné znalosti jsou zaměřeny na výchovnou práci.

4.1.5 Univerzita Hradec Králové, PF

Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii - prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je získání odborných znalostí a komunikativních dovedností. Studenti budou připraveni na práci s lidmi, především v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních zařízeních a nestátních ziskových i neziskových organizacích.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč o studium skládá test ze základů společenských věd, filozofie, psychologie, sociologie, pedagogiky a biologie člověka. Dále test zahrnuje všeobecný kulturní rozhled, včetně historie, literatury a přehledu o politickém a kulturním dění a dále se zjišťují všeobecné předpoklady ke studiu.

Vyučované předměty a státní závěrečné zkoušky

Studenti absolvují následující předměty:

1. ročník

- Adaptační kurz, Anatomie a fyziologie, Exkurze, Obecná pedagogika, Právní propedeutika, Psychologie obecná a osobnosti, Sociologie, Sociální

komunikace, Úvod do studia a metodologie společenských věd, Sociologie dětí a mládeže, Vývojová psychologie, Základy neurologie, Základy somatopatologie, Základy speciální pedagogiky, Patopsychologie, Metodologie sociálně pedagogického výzkumu, Dějiny sociálně pedagogického myšlení, Informační a komunikační technologie 1 a 2, Základy první pomoci, Zážiteková pedagogika, Metodický kurz pro práci v LDT

2. ročník

- Etopedie 1 a 2, Pedagogika volného času 1 a 2, Psychologie sociální, Psychologie výchovy, Praxe týdenní, Teorie výchovy, Sociální pedagogika, Trestní právo, Základy rodinného práva a sociálně právní ochrany dítěte, Sociální patologie, Bakalářská práce 1, Atypické herní pomůcky, Nové trendy ve výchově a vzdělávání, Psychoterapie, Sociální komunikace, Sociálně výchovná práce s minoritami, Praxe v LDT, Preventivní výchovné programy, Kvalitativní výzkumná šetření sociálních skupin, Etická výchova

3. ročník

- Etopedie 3, Základy krizové intervence, Souvislá praxe, Sociálně psychologický výcvik 1 a 2, Základy psychiatrie, Bakalářská práce 2, Etopedická diagnostika, Praxe celoroční, Penologie, Základy psychopedie, Seminář k rizikovému chování dětí a mládeže, Výchovné poradenství, Výchova ke zdravému životnímu stylu, Sociální tvořivost

Dále si studenti vybírají jazyk, který během studia absolvují. Zvolit si mohou všeobecný anglický, francouzský, německý a ruský. Dále mohou absolvovat předmět Globální výchova, tento předmět je volitelný.

Státní závěrečné zkoušky studenti skládají tři – Obecná pedagogika a sociální pedagogika, Etopedie – Speciální pedagogika, Psychologie výchovy a výchovné poradenství. Dále musí napsat a obhájit bakalářskou práci.

Profil absolventů

Absolventi se uplatní jako vychovatelé, pedagogové volného času i jako sociální pracovníci státního i soukromého sektoru. Nejčastěji se jedná o následující oblasti:

- resort školství, mládeže a tělovýchovy: školní družiny, kluby, domovy mládeže, dětské domovy, dětské domovy se školou, domy dětí a mládeže, střediska volného času, instituce ochranné výchovy, instituce výchovného poradenství (včetně výchovného poradce na školách), instituce preventivně výchovné péče (střediska výchovné péče pro mládež, krizová centra)
- resort spravedlnosti: v oblasti penitenciární a postpenitenciární péče (vychovatelé v nápravných zařízeních, věznicích, asistenti a úředníci probační a mediační služby)
- resort zdravotnictví: psychiatrické léčebny, rehabilitační instituce
- resort práce a sociálních věcí: sociální kurátoři pro mládež, sociální asistenti, nízkoprahové kluby pro děti a mládež, domovy a kluby důchodců (animátoři volného času), ústavy sociální péče
- resort vnitra: uprchlická zařízení, integrace azylantů
- nestátní ziskové a neziskové organizace: občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní zařízení, nadace.

4.1.6 Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, PF

Sociální pedagogika – prezenční studium

Cíle studia

Cílem studia je získání teoretických i praktických odborných znalostí a dovedností a rozvinutí sociálních kompetencí, které jsou nutné pro výchovně vzdělávací a psychosociálně terapeutickou činnost se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva.

Předpoklady k přijetí

Základní podmínkou přijetí ke studiu je dokončené středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Dále uchazeč skládá přijímací zkoušku a to ve formě motivačního

pohovoru. Ten je strukturovaný, s jednotnou strukturou otázek a jednotnou hodnotící škálou.

V rámci pohovoru jsou hodnoceny:

- celkové komunikační schopnosti uchazeče o studium,
- schopnost adekvátní prezentace,
- předpoklady pro práci v daném oboru,
- perspektiva vykonávání profese v oblasti práce se znevýhodněnými skupinami populace a jedinci se specifickými vzdělávacími potřebami,
- zájem o danou problematiku,
- zájem o problematiku související s prací se sociálně znevýhodněnými skupinami populace
- obecná orientace v oblasti práce se znevýhodněnými skupinami populace a jedinci se specifickými vzdělávacími potřebami.

Uchazeč předloží seznam pramenů, které prostudoval v rámci přípravy na pohovor. Dále může doložit originály či kopie potvrzení k nahlédnutí o absolvování tematicky relevantních kurzů, workshopů, praxe či dobrovolnické činnosti.

Studijní plány

Studenti absolvují následující předměty:

1. ročník

- Úvod do sociologie, Základy práva, Úvod do psychologie, Základy filosofické antropologie, Základy demografie, Základy výpočetní techniky, Úvod do pedagogiky, Sociální patologie, Dějiny sociální pedagogiky, Mediace a probace, Vývojová psychologie, Interkulturní vzdělávání, Sociální pedagogika I, Sociální psychologie

2. ročník

- Speciální pedagogika I, Základy psychologie osobnosti, Praxe I, Sociální a pedagogická komunikace, Psychosociální diagnostika a komunikace, Metodologie pedagogického výzkumu, Sociální pedagogika II a III, Základy psychopatologie, Praxe II, Pedagogika volného času, Seminář k bakalářské práci, Teorie a praxe práce s delikventy

3. ročník

- Úvod do andragogiky, Výchova a vzdělávání minorit, Základy etiky, Speciální pedagogika II, Praxe III a IV, Základy kriminologie a penologie, Psychohygienu, Legislativa v oblasti výchovy, vzdělávání a sociální oblasti, Evropská dimenze ve výchovném vzdělávání a sociální oblasti, Základy trestního práva, Sociální kompetence, Seminář k bakalářské zkoušce, Bakalářská práce

Dále musí studenti absolvovat výuku cizího jazyka, vybrat si mohou z ruského, španělského, italského, německého a anglického. Jako volitelný předmět mohou absolvovat Asistentickou praxi.

Státní závěrečné zkoušky studenti skládají tři – Aplikovaná pedagogika, Sociální pedagogika a Základy práva. Dále musí úspěšně obhájit bakalářskou práci.

Profil absolventů

Absolventi získají uplatnění jako pracovníci jako pedagogičtí pracovníci, vychovatelé či vedoucí aktivit nízkoprahových či komunitních center, pracovníci organizací podílející se na poskytování komplexních sociálně-edukativních služeb poskytovaných osobám a skupinám ohroženým sociálním vyloučením, dále pak jako pedagogičtí pracovníci zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy či výkonu trestu odnětí svobody, pracovníci azylových zařízení, realizátoři programů prevence sociálně patologických jevů, realizátoři probačních resocializačních programů, koordinátoři a supervizoři dobrovolníků, koordinátoři vzdělávacích aktivit, manažeři pracovních příležitostí pro sociálně znevýhodněné klienty či další pracovníci zaměřeni na práci se sociálně znevýhodněnými skupinami obyvatelstva a osobami ohroženými sociálním vyloučením. Ve studiu se mohou realizovat rovněž budoucí pracovníci sociálních odborů orgánů státní správy a samosprávy.

4.1.7 Univerzita Karlova v Praze, HTF

Sociální pedagogika – prezenční studium

Cíle studia

Informace nejsou k dispozici.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč skládá přijímací zkoušku, která je rozdělena do dvou částí – písemné a ústní. Písemná část zahrnuje znalostní test z oblasti kulturně literární, historické a náboženské. Ústní částí je pohovor zaměřený na motivaci ke studiu vybraného oboru.

Studijní plán

Studenti během studia absolvují:

1. Povinné předměty

- Úvod do biblických studií, Proseminář biblických znalostí SZ a NS, Dějiny SZ a NS textu a doby, Obecná pedagogika, Úvod do psychologie, Pedagogická psychologie, Sociální psychologie, Úvod do sociologie, Sociální pedagogika, Dějiny pedagogiky, Základy práva I a II, Základy informatiky I, Metody sociální práce I a II, Metody sociálně pedagogické práce I a II, Seminář k bakalářské práci, Odborná praxe I – IV, Propedeutika sociálního lékařství I a II, Úvod do filozofie a etiky, Teologická propedeutika a témata, Dějiny dogmatu I. a II., Komparativní symbolika a eklesiologie

2. Povinně volitelné předměty

- Dějiny starého Izraele I a II, České církevní dějiny I a II, Úvod do judaismu, Úvod do liturgiky, Srovnávací pedagogika I a II, Vývojová psychologie, Základy romistiky I a II, Základní teorie osobnosti, Gender ze sociologického a psychologického hlediska, Etopedie a sociální prevence, Metodologický seminář k empirické části, Krizové intervence v pedagogické praxi, Základy informatiky II, Sociální gerontologie I a II,

Somatologie a somatopedie I a II, Pedagogika volného času, Speciální pedagogika, Vývojová psychologie II, Psychologie nemocných a zdravotně postižených, Psychopatologie, Sociální patologie, Problémy etnických a menšinových skupin, Úvod do penologie, Sociální a školský management I a II, Sociální politika I a II, Propedeutika sociálních dovedností I a II, Úvod do sociologie mládeže, Romština I – IV, Kulturní antropologie, Úvod do islámu, Úvod do křesťanství, Náboženství a kultura východní Asie I a II, Úvod do východního křesťanství

Státní závěrečnou zkoušku studenti skládají z Teologie a Pedagogiky, sociální pedagogiky a psychologie. Dále musí napsat a obhájit bakalářskou práci.

Profil absolventů

Absolvent je schopen sociální práce, sociálně výchovného působení a sociálně pedagogické práce. Řeší sociální a sociálně zdravotní problémy klientů, poskytuje výchovné a sociálně právní poradenství. Dále se uplatní ve výchovné činnosti zaměřené na vytváření žádoucích dovedností a návyků a upevnění hodnotové a sociálně pozitivní orientace při práci s dětmi, mládeží i dospělými a starými lidmi z různých sociálních skupin i s různými zdravotními a psychosociálními problémy. Uplatňuje se zvláště na školách a v institucích se sociálním zaměřením.

4.1.8 Univerzita Palackého v Olomouci, CF

Sociální pedagogika - prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je získání potřebných kompetencí pro výkon povolání v oblasti sociální pedagogiky, v teoretické i praktické rovině. Student si dále rozšiřuje sociální, kulturní a vzdělanostní přehled a důraz se klade i na hodnotový rozhled se zaměřením na křesťanské hodnoty.

Předpoklady k přijetí

Základní podmínkou přijetí je dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání. Po splnění této podmínky uchazeč o studium skládá přijímací zkoušku, která zahrnuje:

- test studijních předpokladů,
- test z obecného kulturního, společenského a dějinného přehledu,
- test z pedagogiky a psychologie,
- motivačního pohovor.

Dále uchazeč dokládá aktivity v oblasti volnočasových činností dětí a mládeže a v oblasti výchovy. Jedná se především o vedení kroužků, dětské tábory apod.

Studijní plány

Studenti musí povinně absolvovat následující předměty:

1. Humanitní a všeobecný základ

- Kulturní dějiny Evropy I a II, Dějiny filosofie pro sociální pedagogiku 1 a 2, Základy sociologie I a II, Religionistika, Základy práva, Kapitoly z rodinného a trestního práva, Člověk a slavení, Etika pro sociální pedagogiku, Základy sociální práce

2. Pedagogicko-psychologický základ

- Teorie výchovy, Filosofie výchovy, Informační a didaktická technika, Metodologie pedagogiky I a II, Obecná didaktika, Pedagogická diagnostika, Psychologie osobnosti a patopsychologie, Základy psychologie, Pedagogická antropologie pro pedagogy, Sociální a rodinná psychologie, Vývojová psychologie, Základy speciální pedagogiky, Integrace žáků se speciálními potřebami, Pedagogická psychologie, Dětská práva

3. Předměty odborné profilace

- Praxe v řízení volnočasových aktivit I a II, Studijní soustředění, Úvod do studia sociální pedagogiky, První pomoc, Sociální pedagogika I a II, Vychovatelská praxe I, II a III, Pedagogika volného času, Řízení neziskových organizací pro sociální pedagogy, Sociálně patologické jevy ve výchovně-vzdělávacích institucích, Volnočasové aktivity a jejich řízení,

Sociální politika, Komunikativní dovednosti I a II, Sociálně patologické jevy ve společnosti

Jako povinně volitelný předmět musí studenti absolvovat Propedeutický seminář k bakalářskému projektu a Seminář k bakalářskému projektu I – III. Další povinně volitelné předměty můžeme rozdělit do následujících bloků:

1. Základy křesťanství
 - Křesťan v současném světě, Základy křesťanství
2. Cizí jazyky
 - Angličtina pro pedagogy I a II, Italština pro pedagogy I a II, Němčina pro pedagogy I a II
3. Metodiky
 - Metodika zájmové činnosti – dramatická výchova, Metodika zájmové činnosti – humanitní oblast, Metodika zájmové činnosti – hudební výchova, Metodika zájmové činnosti – přírodovědná oblast, Metodika zájmové činnosti – duchovní rozměr, Metodika zájmové činnosti – tělesná výchova a pohybová rekreace, Metodika zájmové činnosti – výpočetní technika, Metodika zájmové činnosti – výtvarná výchova
4. Profilační předměty
 - Internetová prezentace I a II, Základy andragogiky, Úvod do biblické literatury, Kultura mluveného projevu, Úvod do masové komunikace, Využití aktivizačních metod při volnočasových aktivitách, Četba a výklad vybraného pedagogického díla, Syndrom CAN 1 a 2, Základy romistiky, Praktikum z didaktické techniky, Seminář arteterapie I a II, Teoretické rozvedení identity E. Eriksona, Vybrané kapitoly z psychologie, Základy hudební teorie, Alternativní školské systémy, Hudebně pohybové hry u dětí, Zážiteková pedagogika, Sborový zpěv, Křesťanská antropologie

Dále student může absolvovat následující volitelné předměty:

- Project Cycle Management, Komunikace se zranitelnými skupinami, Psychologie emocí, Supervize v pedagogické praxi, Výzkumné aktivity studentů, Kultura a křesťanské misie v rozvojových zemích, Pastorační péče o rodinu

Státní závěrečné zkoušky - Bakalářský projekt, Obecná pedagogika, Sociální pedagogika a pedagogika volného času.

Profil absolventů

Absolventi naleznou uplatnění jako pedagogičtí pracovníci, zejména v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže. Při studiu je kladen důraz na výchovu k hodnotám a na etické aspekty výchovy.

4.1.9 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, FHS

Sociální pedagogika - prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je získání uplatnění v oblasti pomáhajících profesí. Důraz je kladen nejen na teoretické znalosti v podobě souboru pedagogických disciplín, ale i na ověřování a prohlubování sociálně pedagogických kompetencí v praxi.

Předpoklady k přijetí

První podmínkou je dokončené úplné středoškolské vzdělání, další podmínkou je úspěšné absolvování Národních srovnávacích zkoušek z předmětu *Základy společenských věd*. Fakulta započítává nejlepší dosažený výsledek, který získá prostřednictvím společnosti Scio. Výsledek tak fakultě nepředává uchazeč, ten pouze musí v přihlášce k Národním srovnávacím zkouškám poskytnout společnosti souhlas k předání výsledků.

Studijní plány

V prezenční formě studia musí absolventi povinně absolvovat:

1. Ročník

- Anglický jazyk 1 a 2, Adaptační kurz, Základy pedagogiky, Úvod do studia, Sociálně psychologický výcvik, Základy informatiky, Základy psychologie,

Základy sociologie, Základy zdravotnických nauk, Sociální patologie, Základy práva, Průběžná praxe, Sociální komunikace, Základy speciální pedagogiky, Vývojová psychologie

2. Ročník

- Anglický jazyk 3, Filozofie a etika, Metodologie 1 a 2, Sociální pedagogika 1 a 2, Pedagogická psychologie, Základy didaktiky, Odborný anglický jazyk 1, Sociální psychologie, Sociální práce, Souvislá praxe 1

3. Ročník

- Odborný anglický jazyk 2, Seminář bakalářských praxí, Multikulturní výchova, Sociální politika, Sociologie rodiny, Souvislá praxe 2, Teorie výchovy, Pedagogicko-psychologická diagnostika, Metody sociálně výchovné práce, Personální management, Právo v sociální oblasti, Pedagogika volného času

V rámci povinně volitelných předmětů si student v druhém roce studia volí jeden předmět za semestr z následujících:

- Etická výchova, Úvod do gender problematiky, Psychosomatická cvičení, Sociální pedagogika v praxi, Sociální služby v ČR, Základy adiktologie, Aktivizace v sociálních službách, Standardy kvality v sociálních službách, Mediace, Neziskové organizace, Sociologie výchovy, Základy arteterapie a muzikoterapie

Dále si student musí zvolit sportovní aktivitu z těchto disciplín:

- Míčové hry, aerobik, Aikido, basketbal, badminton, Thajský box, cyklistika, florbal, golf, horolezectví, indoor cycling, inline bruslení, K2 hiking, lyžování tuzemské, lyžování zahraniční, plavání, sebeobrana, sálová kopaná, squash, tenis, tai ji quan, turistický kurz, taekwondo, volejbal, zdravotní TV, kurz letní, vodácký kurz (plavání je povinné alespoň v jednom semestru)

V kombinované formě studia musí studenti absolvovat následující předměty:

1. Ročník

- Základy pedagogiky, Základy psychiatrie, Sociálně psychologický výcvik, Základy matematiky a informatiky, Základy psychologie, Základy

sociologie, Sociální patologie, Základy práva, Vybrané sociologické problémy, Sociální komunikace, Základy speciální pedagogiky, Vývojová psychologie

2. Ročník

- Filozofie a etika, Základy občanského práva, Pedagogická psychologie, Teorie výchovy, Základy didaktiky, Metodologie, Sociální pedagogika, Sociální psychologie, Sociální práce

3. Ročník

- Seminář bakalářských prací, Multikulturní výchova, Personální management, Právo v sociální oblasti, Pedagogika volného času, Pedagogicko-psychologická diagnostika, Metody sociálně výchovné práce, Odborná praxe

Dále musí absolvovat výuku anglického, francouzského, německého nebo ruského jazyka.

Státní závěrečné zkoušky – Aplikovaná psychologie, Sociální pedagogika, Aplikované právo. Dále musí úspěšně obhájit bakalářskou práci.

Profil absolventů

Absolventi nachází uplatnění ve státní sféře, především v rezortech školství a sociálních věcí, ale i nestátní sféře. Absolvent zná sociálně pedagogické postupy a metody práce, orientuje se v oblasti školství a sociální práce, vhodným způsobem komunikuje s uživateli sociálních služeb a školských i mimoškolských zařízení, je připraven pro preventivní působení na děti, mládež i dospělé.

4.2 Navazující magisterské studium

4.2.1 Masarykova univerzita v Brně, PF

Sociální pedagogika a volný čas - prezenční studium

Cíle studia

Cílem studia je připravenost absolventa na pozitivní výchovné působení a rozvoj osobnosti dětí a mládeže, ale i dospělé populace – zejména ve vztahu k seniorům a sociálně znevýhodněným skupinám. Významným prostředkem bude vlastní edukační činnost v rámci volnočasových edukativně stimulačních aktivit.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč o studium k přihlášce přiloží výpis studovaných předmětů v rámci bakalářského studia, které absolvoval, včetně přesného názvu bakalářského studijního programu a oboru. Katedra tak posoudí příbuznost oboru a tím splněný první předpoklad k přijetí. Další požadavkem je znalost cizího jazyka – anglického nebo německého, na úrovni B1 podle Evropského referenčního rámce.

Uchazeč dále skládá oborový test, který rozsahem odpovídá státním závěrečným zkouškám bakalářského studia. Musí se orientovat v oblasti pedagogiky a sociální pedagogiky, psychologie, sociologie, sociální práce, antropologie a filozofie.

Studijní plány

Student musí absolvovat následující předměty:

1. Ročník

- ICT v práci sociálního pedagoga, Interkulturní kompetence sociálního pedagoga, Pedagogicko-psychologická diagnostika, Projektování a výzkum ve volném čase, Psychohygiena, Psychologie vedení lidí, Sociální patologie a prevence, Kvantitativní a kvalitativní metody pedagogického výzkumu, Dramatická výchova v profesi sociálního pedagoga, Etická a estetická výchova, Etopedie a metodika řešení výchovných problémů, Etopedie –

kasuistický seminář, Komparativní pedagogika, Management a řízení institucí ve volném čase, Sociálně pedagogické teorie, Analýza sociálně pedagogických teorií, Sociologie výchovy a volného času, Terénní výzkum sociálních jevů

2. Ročník

- Gerontagogika, Aplikované právo, Aplikovaná sociální psychologie, Metoda práce s dobrovolníky, Psychoterapeutické systémy, Aktivizace seniorů v praxi, Metody a techniky terapií, Teorie a metody sociální práce, Základy supervize v pomáhajících profesích, Souvislá pedagogická a badatelská praxe

Jako povinně volitelný předmět musí student absolvovat výuku anglického či německého jazyka a v rámci volitelných předmětů si může vybírat z následujícího:

- Romský jazyk, Doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, Divadlo utlačovaných, Základy romologie, Kurz výběrový (cykloturistika), Kurz výběrový (vodní turistika), Practical English for Intermediate Students, Metodologie – přípravný kurz pro uchazeče o doktorské studium

Státní závěrečné zkoušky – Pedagogika, Psychologie, Sociální pedagogika. Dále musí napsat a obhájit diplomovou práci.

Profil absolventů

Absolvent je schopen pozitivního výchovného působení na děti a mládež. Zaměřuje se i na dospělou populaci, především na seniory a sociálně znevýhodněné skupiny.

Příprava je realizována pro manažersko-edukativní činnosti uplatňující se v několika rovinách:

- přímá sociálně výchovná činnost ve směru profylaxe a komplexně pojímané prevence
- manažerská sociálně pedagogická činnost (organizační, řídicí, koncepční, výzkumná a realizační – koncepce edukačních projektů)
- projektování a vytváření nových koncepcí v oblasti sociální pedagogiky
- terénní výzkum a jeho aplikace do praxe a teorie sociální pedagogiky.

Cíle studia

Informace není k dispozici.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč o studium k přihlášce přiloží výpis studovaných předmětů v rámci bakalářského studia, které absolvoval, včetně přesného názvu bakalářského studijního programu a oboru. Katedra tak posoudí příbuznost oboru a tím splněný první předpoklad k přijetí. Další požadavkem je znalost cizího jazyka – anglického nebo německého, na úrovni B1 podle Evropského referenčního rámce.

Uchazeč dále skládá oborový test, který rozsahem odpovídá státním závěrečným zkouškám bakalářského studia. Musí se orientovat v oblasti pedagogiky a sociální pedagogiky, psychologie, sociologie, sociální práce, antropologie a filozofie.

Studijní plán

Student musí povinně absolvovat následující předměty:

1. ročník

- Etika, Sociální patologie a prevence, Pedagogická a psychologická diagnostika, Sociální geografie, Analýza sociálně pedagogických teorií, Komparativní pedagogika, Psychoterapeutické systémy, Sociologie, Sociální politika, Supervize v pomáhajících profesích, Základy kvantitativních a kvalitativních metod pedagogického výzkumu

2. Ročník

- Andragogika a gerontagogika, Aplikované právo, Krizová intervence, Management neziskových organizací, Psychologie vedení lidí, Teorie a metody sociální práce, Integroující otázky pedagogiky, Badatelská pedagogická praxe

Jako povinně volitelný předmět musí student absolvovat výuku anglického či německého jazyka a na základě zvolené profilace i následující předměty:

1. Pedagogika volného času
 - Projektování a výzkum ve volném čase, Management a řízení institucí ve volném čase, Marketing
2. Multikulturní výchova
 - Teoretická východiska multikulturní výchovy, Praxe a výzkum v multikulturní výchově, Interkulturní aktivity
3. Environmentální výchova
 - Současné pojetí environmentální edukace v evropské dimenzi
4. Sociální prevence a resocializace
 - Kazuistický seminář, Metodika řešení výchovných problémů a mezních situací, Management sociální prevence v praxi

Dále jsou nabízeny i následující volitelné předměty:

- Romský jazyk, Divadlo utlačovaných, Základy romologie, Kurz výběrový (cykloturistika), Kurz výběrový (vodní turistika), Specifické formy osobnostně sociální výchovy.

Státní závěrečné zkoušky – Pedagogika, Psychologie, Sociální pedagogika. Dále musí napsat a obhájit diplomovou práci.

Profil absolventů

Informace není k dispozici.

4.2.2 Masarykova univerzita v Brně, FF

Sociální pedagogika a poradenství – prezenční studium

Cíle studia

Studium připravuje na práci v poradenských, pedagogických, řídicích i výzkumných rovinách sociálně pedagogické a poradenské práce.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč o studium skládá písemná zkoušku, jejíž obsah odpovídá rozsahu bakalářských státních zkoušek z oboru Sociální pedagogika a poradenství - Teoretické základy pedagogických věd, Výchovně vzdělávací procesy, Metodologie pedagogických věd. Uchazeči jsou přijímáni na základě bodového hodnocení testu.

Přijímací zkouška může být prominuta těm uchazečům, kteří složili státní závěrečnou zkoušku z oboru Pedagogika či Sociální pedagogika a poradenství na FF MU. Od složení závěrečné zkoušky by však neměly uplynout více než dva roky.

Studijní plány

Informace nejsou k dispozici.

Profil absolventa

Absolventi se po studiu mohou uplatnit v poradenských, pedagogických, řídicích i výzkumných rovinách pedagogické a poradenské práce.

4.2.3 Ostravská univerzita v Ostravě, PF

Sociální pedagogika – prezenční studium

Cíle studia

Cílem studia je připravit studenty na práci s výchovně problémovými a rizikovými dětmi a mládeží, především v rezidenčních reedukačních zařízeních. Získá terapeutické a poradenské schopnosti a poznatky a dovednosti diagnostiky prostředí a osobnosti. Dále je teoreticky připraven na práci v oblasti prevence a reedukace handicapovaných jedinců. Je schopen řešit krizové životní situace klientů.

Předpoklady k přijetí

Zkouška z odborných znalostí v rozsahu výuky příslušného bakalářského oboru realizovaného Pedagogickou fakultou Ostravské univerzity. Obsah – sociální pedagogika a pedagogika.

Studijní plán

Informace nejsou k dispozici.

Profil absolventů

Absolvent se může uplatnit jako sociální pedagog v následujících institucích: školní družiny, kluby, domovy mládeže, dětské domovy, domy dětí a mládeže, střediska volného času, diagnostické ústavy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, střediska výchovné péče, instituce výchovného poradenství, krizová centra, všechny instituce pracující s dětmi a mládeží při jejich reedukaci a resocializaci, probační a mediační služba, sociální kurátoři pro mládež, sociální asistenti, další instituce podílející se na reedukaci a resocializaci dětí a mládeže

Sociální pedagogika – prevence a resocializace - kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je získání vědomostí v oborech společensko-vědních a právních, v krizovém řízení a viktimologii. Dále i v předmětech psychologických, andragogice, základech komunikace, v předmětech sociologických a v informační a komunikační technologii. Bude způsobilý pro činnosti ve středních, vyšších a nejvyšších řídicích a výkonných funkcích. Absolventi studia budou schopni samostatně vykonávat poradenské a konzultační činnosti.

Předpoklady k přijetí

Uchazeč o studium skládá zkoušku odborných znalostí v rozsahu bakalářského studia, který zahrnuje následující disciplíny:

- Sociální pedagogika
- Vybrané otázky ze základů sociální a pedagogické práce s rizikovou částí populace
- Kriminologie a kriminalistika
- Právní problematika

Studijní plány

Informace nejsou k dispozici.

Profil absolventů

Absolvent bude připraven pro oblasti:

- prevence: pracovníci Policie ČR, městské policie, vězeňské služby, celní správy, pracovníci z oblasti ochrany a bezpečnosti, provádějící samostatný výkon řídicích, manažerských a velitelských činností na střední, vyšší a nejvyšší úrovni (např. samostatný odborný pracovník, policejní komisař, rada, vedoucí oddělení a odborů, velitelé na vyšších a nejvyšších stupních a úrovních, ředitelé samostatných zařízení /věznic aj./).
- resocializace: pracovníci na místech státní správy pro realizaci státní sociální politiky (magistráty, úřady práce, poradny pro dospělé), v záchytných zařízeních, charitativních organizacích pro dospělé, domovech pro seniory; stupeň studia garantuje odborné a funkční předpoklady k výkonu vyšších a nejvyšších řídicích funkcí (samostatný odborný pracovník, vedoucí oddělení, vedoucí odboru, ředitel samostatného zařízení).

4.2.4 Univerzita Hradec Králové, PF

Sociální pedagogika – prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Cílem studia je získání znalostí a vědomostí z oblasti sociální pedagogiky, sociologie, práva, sociální politiky, antropologie, řízení lidských zdrojů, demografie, managementu a statistických metod. Student dále získá také kvalifikační předpoklady pro výkon vedoucích a řídicích funkcí v sociální oblasti.

Předpoklady k přijetí

Základní podmínkou přijetí ke studiu je úspěšné absolvování shodného či příbuzného bakalářského studijního oboru, jehož přesný název uchazeč uvede do přihlášky. Po splnění této podmínky uchazeč může skládat přijímací zkoušku, která zahrnuje otázky z pedagogiky, sociální pedagogiky, pedagogiky volného času, sociologie, psychologie, sociální komunikace, speciální pedagogiky, metodologie společenských věd, sociální patologie a andragogiky. Dále test zjišťuje všeobecné studijní předpoklady, včetně logického myšlení a porozumění odbornému textu. Do testu jsou zařazeny i otázky ze zvoleného cizího jazyka, který uchazeč uvedl v přihlášce ke studiu.

Studijní plány

Student absolvuje následující předměty:

1. Povinné

- Antropologie, Demografie, Občanské právo, Výzkumné metody a zpracování dat 1 a 2, Základy ekonomie a drobného podnikání, Základy sociální práce, Rodinné právo, Sociální pedagogika, Sociologie rodiny, Diplomová práce 1 a 2, Management nepodnikatelských organizací, Management rozvojových projektů, Management lidských zdrojů, Sociální politika, Psychologie zdraví, Etika

2. Povinně volitelné

- Cizí jazyk – odborný německý, anglický nebo ruský
- Moderní sebe prezentace, Vybrané kapitoly ze základů sociální pedagogiky, Marketing a propagace v neziskovém sektoru, Odborný seminář, Krizové intervence, Výchovná práce s dětmi ze sociálně vyloučeného prostředí, Zdravý životní styl, Práce s klientem

3. Volitelné

- Výchovné poradenství a evaluace, Kariérové poradenství, Management ve školství, Pedagogicko-psychologická diagnostika, Souvislá praxe ve školských zařízeních, Supervize v poradenství, Manželské a rodinné poradenství – práce s rodinou

Informace o státních závěrečných zkouškách není k dispozici.

Profil absolventů

Uplatnění absolventů je především v pomáhajících profesích, a to zejména v oblasti sociálně pedagogické prevence při práci s dětmi, mládeží a dospělými ve volném čase, ale i v oblasti sociálně pedagogické terapie či sociální práce a politiky.

4.2.5 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, FHS

Sociální pedagogika – prezenční i kombinované studium

Cíle studia

Student získává odborné teoretické znalosti v závislosti na vývoji v sociální pedagogice a aplikuje je v tvůrčích a řídicích činnostech. Studium je komplexní, aby bylo uplatnění na trhu práce co nejširší.

Předpoklady k přijetí

Podmínkou je písemný test, který je zaměřen na sociální pedagogiku, sociální práci, pedagogiku volného času, management a psychologii.

Studijní plány

V prezenční formě studia musí student povinně absolvovat následující předměty:

1. Ročník

- Odborný anglický jazyk pro sociální pedagogy, Filozofie výchovy, Kulturní a sociální antropologie, Moderní pedagogika, Sociální patologie, Kvalitativní a kvantitativní metodologie, Sociální pedagogika, Souvislá praxe

2. Ročník

- Aplikovaná sociální psychologie, Diplomový seminář I a II, Legislativa v sociální oblasti, Management školních a sociálních zařízení, Informační výchova, Psychologie osobnosti

Dále musí absolvovat povinně volitelné předměty:

1. Ročník

- Andragogika a gerontagogika, Metodika hry, Metody práce s problémovými dětmi (ZS)
- Globální výchova, Psychosomatický základ jednání pedagoga, Supervize v pomáhajících profesích, Výchovné a vzdělávací poradenství (LS)

2. Ročník

- Specifika péče a aktivizace seniorů, Pedagogická činnost s nadanými žáky, Psychologie zdraví a nemoci, Práce s postiženými lidmi, Základy znakového jazyka (ZS)
- Psychosomatická kondice, Sociální služby v České republice (LS)

V 1. ročníku si student volí 2 předměty, v zimním semestru 2. ročníku 3 předměty a v letním semestru 1 předmět.

Státní závěrečné zkoušky – Aplikovaná psychologie, Pedagogika, Sociální pedagogika. Další podmínkou získání titulu je úspěšné obhajoba diplomové práce.

V kombinované formě studia musí student povinně absolvovat následující předměty:

1. Ročník

- Filozofie výchovy, Kulturní a sociální antropologie, Metodologie společenských věd, Diplomový projekt, Sociologie výchovy, Management a marketing, Psychologie řízení, Aplikace psychometrických technik, Sociální psychologie

2. Ročník

- Etopedie, Sociální pedagogika, Problémy současné společnosti, Diplomový projekt

Student také musí absolvovat výuku cizího jazyka, který si zvolil v bakalářském studiu (anglický, francouzský, německý, ruský) a dále si v obou ročnících volí jeden povinně volitelný předmět:

1. Ročník

- Andragogika, Teorie sociální výchovné práce

2. Ročník

- Řízení lidských zdrojů, Výchovné a kariérní poradenství

Státní závěrečné zkoušky – Aplikovaná psychologie, Sociální pedagogika, Sociálně výchovná práce a poradenství. Dále student musí napsat a obhájit diplomovou práci.

Profil absolventů

Absolvent získá profesně oborové, sociálně-pedagogické, diagnostické, intervenční, komunikativní, řídicí a osobnostně kultivující kompetence a dokáže aplikovat teoretické poznatky společenskovědních disciplín v praxi a orientuje se v oblastech sociálně pedagogické činnosti.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

5.1 Bakalářské studium

5.1.1 Cíle studia

Hlavním cílem studia je získání uplatnění v oblasti pomáhajících profesí. Absolventi jsou připraveni na práci s dětmi, mládeží i dospělými, se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva – především v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních zařízeních a nestátních ziskových i neziskových organizacích. Během studia si prohlubují své znalosti a komunikační, organizační a řídicí dovednosti. Rozvíjí se také jejich osobnostní a profesní kompetence, zejména v oblasti sociální, preventivní a výchovné práce. Pedagogická fakulta na Masarykově univerzitě v Brně klade důraz na volný čas a na schopnost pozitivního působení na děti, mládež a dospělé právě s využitím volnočasových edukativně stimulačních aktivit. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně se zaměřuje zase na poradenství, absolventi musí být schopni organizovat sociálně pedagogické a poradenské aktivity a realizovat projekty individuálního i skupinového rozvoje. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně kladou důraz na ověřování a prohlubování sociálně pedagogických kompetencí v praxi. Na Univerzitě Karlově a Univerzitě Palackého se velký význam připisuje též náboženství.

5.1.2 Předpoklady k přijetí

S výjimkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která studenty přijímá na základě Národních srovnávacích zkoušek, si univerzity organizují přijímací zkoušky samostatně. Na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem jsou studenti přijímáni na základě úspěšnosti v rámci ústního pohovoru, dále jim může pomoci absolvování tematicky relevantních kurzů apod. Pohovor je součástí přijímacího řízení též na Univerzitě Karlově a Univerzitě Palackého. Všechny ostatní univerzity přijímají na základě úspěšnosti v písemném testu. Na Masarykově univerzitě uchazeči skládají test studijních předpokladů, který zkoumá jejich verbální, symbolické, numerické, analytické a kritické myšlení, dále pak prostorovou představivost a kulturní přehled. Ostravská univerzita má podobné

zaměření. Testy na ostatních školách zahrnují všeobecný rozhled ve společensko-vědní problematice, všeobecné předpoklady ke studiu a na Jihočeské univerzitě též znalost základních pojmů z oblasti sociální pedagogiky. Součástí testu na Univerzitě Karlově je též oblast historická a náboženská.

5.1.3 Studijní plány

Vyučované předměty se dají rozdělit na ty, které tvoří všeobecnou vzdělávací část, obecnou odbornou část a část specifickou. Všeobecnou vzdělávací část tvoří základy disciplín či úvody do studia předmětu jako je pedagogika, psychologie, ale i právo a management. Do obecně odborného základu zařazujeme předměty jako je sociální pedagogika, sociální psychologie, psychopatologie a další. Obě dvě tyto kategorie mají na veřejných vysokých školách své zastoupení a příliš se neliší.

Jinak tomu je u specifické části. Každá škola nabízí určitou profilaci a podle ní pak student absolvuje dané předměty. Jihočeská univerzita nabízí Bezpečnostní služby, Veřejnou správu a Výchovnou a vzdělávací praxi. Na Masarykově univerzitě si studenti u studijního programu Sociální pedagogika a volný čas (prezenční forma) volí mezi Dramatickou výchovou, Speciální pedagogikou a Technickými a přírodovědnými aktivitami ve volném čase. Stejná univerzita pro studijní program Sociální pedagogika (kombinovaná forma) nabízí profilaci Pedagogika volného času, Multikulturní a environmentální výchovu a Sociální prevenci a resocializaci.

Některé vysoké školy nabízejí i volitelné předměty, konkrétně se jedná o Masarykovu univerzitu, Univerzitu Palackého, Univerzita Hradec Králové a Univerzitu J. E. Purkyně. Na Masarykově univerzitě jsou to především předměty, které mohou prohloubit znalosti a dovednosti ze zvolené profilace, výběr je široký. Na ostatních jmenovaných školách se jedná pouze o jeden předmět.

Zvláštní kategorií je výuka cizího jazyka. Jihočeská a Masarykova univerzita nabízí výuku německého či anglického jazyka, na Univerzitě Hradec Králové a Tomáše Bati si studenti volí mezi anglickým, německým, francouzským či ruským jazykem, na Univerzitě J. E. Purkyně je to jazyk anglický, německý, španělský či italský. Univerzita Palackého nabízí anglický, německý a italský jazyk.

5.1.4 Profil absolventů

Uvedené vysoké školy se liší v tom, jak profil absolventa pojmají. Některé školy uvádějí pouze obecné shrnutí uplatnění absolventa, jiné se profilu věnují podrobněji. Absolventi pedagogické fakulty Masarykovy univerzity mohou být pedagogy volného času, sociálními pracovníky, uplatňují se v neziskovém sektoru. Absolventi filozofické fakulty Masarykovy univerzity jsou připraveni především na poradenskou a pedagogickou práci. Absolventi Univerzity Karlovy mohou hledat uplatnění především na školách a v institucích sociálního zaměření. Absolventi Univerzity Tomáše Bati mohou být sociálně-pedagogickými pracovníky státní i nestátní sféry. Absolventi Univerzity J. E. Purkyně pracují např. v nízkoprahových a komunitních centrech. Univerzita Palackého soustřeďuje uplatnění do oblasti volnočasových aktivit. Studenti Univerzity Hradec Králové jsou připravováni na profese v oblasti prevence a sociální práce v státní i nestátní sféře. Obecně lze říci, že možnosti uplatnění absolventů jsou široké. Společným jmenovatelem je výchovná, vzdělávací a poradenská práce s dětmi, mládeží a dospělými.

5.2 Navazující magisterské studium

5.2.1 Cíle studia

Cílem studia je především prohloubit znalosti a dovednosti již získané během bakalářského studia. Masarykova univerzita připravuje své studenty schopnost pozitivně výchovně působit na děti, mládež i dospělou populaci – zejména ve vztahu k seniorům a sociálně znevýhodněným skupinám, především prostřednictvím volnočasových edukativně stimulačních aktivit. Ostravská univerzita připravuje na práci s výchovně problémovými a rizikovými dětmi a mládeží, především v rezidenčních reedukačních zařízeních.

5.2.2 Předpoklady k přijetí

Kromě splnění základní podmínky, kterou je úspěšné absolvování shodného či příbuzného bakalářského studijního oboru, uchazeči na všech univerzitách skládají písemný test. Test na Masarykově univerzitě je zaměřen na oblast pedagogiky, sociální pedagogiky, psychologie, sociologie, sociální práce, antropologie a filozofie. Ostravská univerzita test

zaměřuje na pedagogiku a sociální pedagogiku, uchazeč o studium Sociální pedagogiky – prevence a resocializace na též univerzitě se kromě zmíněného zaměřuje i na kriminologii, kriminalistiku a právní problematiku. Uchazeč o studium na Univerzitě Hradec Králové skládá test, který zahrnuje otázky z pedagogiky, sociální pedagogiky, pedagogiky volného času, sociologie, psychologie, sociální komunikace, speciální pedagogiky, metodologie společenských věd, sociální patologie a andragogiky. Dále test zjišťuje všeobecné studijní předpoklady, včetně logického myšlení a porozumění odbornému textu. Do testu jsou zařazeny i otázky ze zvoleného cizího jazyka, který uchazeč uvedl v přihlášce ke studiu. Univerzita Tomáše Bati se v testu zaměřuje na sociální pedagogiku, sociální práci, pedagogiku volného času, management a psychologii.

5.2.3 Studijní plány

V rámci navazujícího magisterského programu studenti absolvují pedagogické, psychologické, sociální i právní disciplíny, které jsou však úžeji zaměřené než v rámci bakalářských programů a projdou dalším jazykovým vzděláním. Na Masarykově univerzitě jsou nabízené i následující profílance – Pedagogika volného času, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Sociální prevence a resocializace.

5.2.4 Profil absolventů

Uplatnění absolventů je široké, jedná se především o pomáhající profese v oblasti práce s dětmi, mládeží a dospělými. Absolventi Masarykovy univerzity se po studiu mohou uplatnit v poradenských, pedagogických, řídicích i výzkumných rovinách pedagogické a poradenské práce. Absolvent Ostravské univerzity se uplatní jako sociální pedagog ve školních družinách, domovech mládeže, dětských domovech aj. Absolvent oboru Sociální pedagogika – prevence a resocializace na též univerzitě se uplatní např. u Policie ČR, městské policie, vězeňské služby, v záchytných zařízeních, charitativních organizacích, domovech pro seniory.

ZÁVĚR

Přesto, že sociální pedagogika se intenzivněji objevuje od počátku devadesátých let, není to disciplína zcela nová, rozvíjí se od přelomu 19. a 20. století. Její pojetí není jednotné, v rámci České republiky je spíše širší. Sociální pedagogika je u nás zaměřena především na preventivní a nápravnou, terapeutickou péči.

Stejně jako se vyvíjí samotná sociální pedagogika, vyvíjí se také jako studijní obor. V současné době lze sociální pedagogiku studovat na osmi veřejných vysokých školách a to jak v prezenční tak v kombinované formě. Ve většině se jedná o bakalářské studijní obory, čtyři veřejné vysoké školy však nabízejí i navazující magisterské studium.

Realizace studijního oboru má různá pojetí. Sociální pedagogiku bez dalšího zaměření nabízí Ostravská univerzita, Univerzita J. E. Purkyně, Univerzita Palackého a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Na Jihočeské univerzitě si studenti volí své profilace - Bezpečnostní služby, Veřejnou správu či Výchovnou a vzdělávací praxi. Masarykova univerzita nabízí studijní programy Sociální pedagogika a volný čas a Sociální pedagogika a poradenství. V Hradci Králově se tento obor studuje se zaměřením na etopedii. Co se týče magisterských programů, Ostravská univerzita nabízí studijní program Sociální pedagogika – prevence a resocializace. U ostatních oborů je zaměřené podobné jako u bakalářských programů. Ze zaměření studijního oboru vychází i obsah studijních plánů. Ty obory, které se zaměřují spíše na prevenci, obsahují především pedagogické a psychologické disciplíny. Obory spíše terapeutické obsahují sociální a právní disciplíny.

Cílem studijního oboru sociální pedagogika je připravit zcela kvalifikované odborníky, kteří se mohou věnovat práci s dětmi, mládeží a dospělými. Uplatňují se jak ve státní, tak v soukromé sféře. Konkrétně jde především o resort školství, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, vnitra a spravedlnosti. Absolventi mají všeobecné i odborné znalosti a dovednosti. Důležité jsou např. komunikační schopnosti, schopnost spolupráce, schopnost řešit konflikty, diagnostikovat jedince apod.

Společnost se neustále vyvíjí a objeví se nové sociálně patologické jevy. Díky tomu je potřeba stále více kvalifikovaných odborníků, kteří řeší nejrůznější sociální problémy a předchází jejich vzniku. Sociální pedagogika jako studijní obor si tak získává své místo mezi ostatními humanitními obory.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta, 2005. ISBN 80-89236-00-6.

COUFALOVÁ, Šárka. *Sociální pedagogika jako obor studia na vysokých školách v České republice (diplomová práce)*. Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 2006. 168 stran, 3 přílohy. Vedoucí práce PhDr. Dana Knotová, PhD.

HRONCOVÁ, J., Emmerová, I., Kraus, B. a kol. *K dejinám sociálnej pedagogiky v Európe*. PF Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 978-80-7414-072-3.

KRAUS, Blahoslav, POLÁČKOVÁ, Věra a kol. *Člověk - prostředí – výchova. K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0

NĚMEC, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.

PROCHÁZKA, M. *Sociální pedagogika*. Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3470-5.

Internetové zdroje

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

<http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/bc-socped.phtml>

<http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/bc-socped-cp.phtml>

<http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/bc-socped-prij.phtml>

<http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/sop-szz.phtml>

Karlova univerzita v Praze

<http://www.htf.cuni.cz/HTF-19.html>

<http://www.htf.cuni.cz/HTF-81.html>

<https://is.cuni.cz/studium/predmety/index.php?do=prohl&fak=11280&oborplan=LSPDB12>

[https://is.cuni.cz/studium/predmety/index.php?do=prohl&fak=11280&oborsims=7502x011
&oborplan=LSPDB12](https://is.cuni.cz/studium/predmety/index.php?do=prohl&fak=11280&oborsims=7502x011&oborplan=LSPDB12)

Masarykova univerzita v Brně

http://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2012_2013/komb/SO4_BK.html

http://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2012_2013/komb/SO4_NK.html

http://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2012_2013/prez/SV4_BP.html

http://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2012_2013/prez/SV4_NP.html

<http://www.muni.cz/ped/study/fields/353>

http://www.muni.cz/ped/study/fields/353/graduates_employment

<http://www.muni.cz/ped/study/fields/8039>

http://www.muni.cz/ped/study/fields/8039/graduates_employment

<http://www.muni.cz/phil/study/fields/426>

http://www.muni.cz/phil/study/fields/426/graduates_employment

<http://www.muni.cz/phil/study/fields/4626>

http://www.muni.cz/phil/study/fields/4626/graduates_employment

<http://www.muni.cz/phil/study/fields/7000>

<http://www.muni.cz/tsp/>

<http://www.ped.muni.cz/?id=713>

<http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/statni-zaverecne-zkousky/rozpisy-skupin-a-komise/>

<http://www.phil.muni.cz/wff/home/prijimaci/magisterske/prij-riz-do-nav-mag-stud>

<http://www.phil.muni.cz/wupv/home/studium/informace/okruhy-otazek/>

Ostravská univerzita v Ostravě

<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34492&id=2915&obor=1938>

<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34492&id=2915&obor=1950>

<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34492&id=2915&obor=776>

<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34492&id=2915&obor=845>

Univerzita Hradec Králové

<http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/UcebniPlan.asp?StudOborID1=K-SOCPN>

<http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/UcebniPlan.asp?StudOborID1=K-SPETB>

<http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/UcebniPlan.asp?StudOborID1=P-SOCPN>

<http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/UcebniPlan.asp?StudOborID1=P-SPETB>

http://hades.uhk.cz/fispublic/zzk/TerminProtokolTisk.asp?StudOborID=P-SPETB&DatumOd=1.1.2013&DatumDo=31.12.2013&Filter_Statni=&btnTisk=Tisk

<http://www.uhk.cz/cs-cz/studium/prijimaci-rizeni/pedagogicka-fakulta/zakladni-informace/Stranky/default.aspx>

<http://www.uhk.cz/cs-cz/studium/studijni-obory/standardni-studium/vyhledavani/Stranky/default.aspx>

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

http://pf.ujep.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=706:socpedkpg&Itemid=631

<http://tom.ujep.cz:8180/plan/5685?lang=cs>

Univerzita Palackého v Olomouci

http://www.cmtf.upol.cz/fileadmin/user_upload/CMTF/Zajacova/2012_13_KS.pdf

http://www.cmtf.upol.cz/fileadmin/user_upload/CMTF/Zajacova/2012_13_PS.pdf

http://www.cmtf.upol.cz/fileadmin/user_upload/CMTF/Zajacova-statnice/SOCPED.pdf

<http://www.upol.cz/skupiny/zajemcum-o-studium/studijni-obory/obor/socialni-pedagogika/>

<http://www.upol.cz/skupiny/zajemcum-o-studium/studijni-obory/obor/socialni-pedagogika-1/>

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

http://web.fhs.utb.cz/?id=0_3_0&iid=0&lang=cs&type=0

<http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/ATT00014.pdf>

http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/nMgr__KS_2013.pdf

http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/nMgr__PS_2013.pdf

http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/socped_2.pdf

http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/SP_KS_2013.pdf

http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/SP_PS_2013.pdf

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Ukázka přijímacího testu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

Příloha č. 2: Ukázka přijímacího testu na Ostravské Univerzitě v Ostravě

Příloha č. 1: Ukázka přijímacího testu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

1. Vyberte dvojici s nejmenší vzájemnou spojitostí:

- a) Jung - potřeby
- b) Maslow - sebeaktualizace
- c) Freud - nevědomí
- d) Watson – učení

2. Z níže uvedených trojic (osobnost - oblast oceněná Nobelovou cenou - rok ocenění) vyberte tu, která mezi ostatní nepatří:

- a) Linus Pauling – chemie -1954
- b) John. F. Nash – ekonomie - 1994
- c) Lech Walesa – mír - 1983
- d) Ivan Petrovič Pavlov – psychologie – 1904

3. Co vyplývá z tvrzení: *Jestliže spím, zdá se mi o testech. Jestliže nespím, učím se na testy.*

- a) Právě se učím na test.
- b) Zdá se mi o testech, nebo se na ně učím.
- c) Učil jsem se na testy, až se mi o nich teď zdá.
- d) Učím se na testy a dokonce se mi o nich i zdá.

4. Z následujících variant odpovědí vyberte tu, která se svým významem nejvíce blíží významu slova v zadání:

fanatický:

- a) posedlý
- b) přesvědčený
- c) exaltovaný
- d) zapálený

5. Ke slovu uvedenému v zadání vyberte to, které nejméně odpovídá jeho významu:

deprivace:

- a) uspokojení
- b) méněcennost
- c) strádání
- d) frustrace

6. Vyberte termín, který je nesmyslný nebo chápaný jako nevědecký:

- a) deakuzace
- b) dehonestace
- c) demyelinizace
- d) depersonalizace

7. Zvyšování rozvodovosti v naší republice je důsledkem lehčí dostupnosti antikoncepčních prostředků, které umožňují lidem větší promiskuitu bez následku otěhotnění. Proto se na rozdíl od lidí z počátku minulého století tolik nevyhýbají mimomanželským kontaktům, které manželství nejčastěji rozbíjejí.

Uvedený úryvek je:

- a) příkladem chyby ve statistickém hodnocení dat - počet rozvodů stoupá, protože stoupá i počet manželských párů
- b) redukcí multifaktoriálně podmíněného společenského problému na jednu z možných příčin
- c) rozporným tvrzením, které opomíjí, že nevěra existovala i na počátku tohoto století
- d) analýzou změn společenského klimatu současnosti vzhledem ke klimatu počátku 20. století

8. Doplněte do vynechaných míst ve větě slovo, které se nejlépe hodí do věty jako celku:

O slavných filmových hvězdách si lidé myslí, že jsou ..., žebříček hodnot mají pokřivený a děti si pořizují jenom proto, že je to teď v módě.

- a) úspěšné
- b) namyšlené
- c) malicherné
- d) povrchní

9. Co odlišuje vědecké pozorování od pozorování laického?

- a) vědec si při metodě pozorování musí počínat odborněji
- b) vědecké pozorování je plánovitě výběrové
- c) mezi pozorováním vědeckým a laickým není žádný rozdíl
- d) vědecké pozorování současně interpretuje pozorované jevy

10. Martina nebyla přijata na vysokou školu, přestože se pečlivě připravovala.

V důsledku toho pravděpodobně prožila:

- a) neurózu
- b) depresi
- c) frustraci
- d) trauma

11. Za zakladatele sociologie je považován:

- a) Max Weber
- b) T. Parsons
- c) A. Comte
- d) V. Pareto

12. Proces začleňování jedince do společnosti se nazývá:

- a) sociometrie
- b) sociologismus
- c) socializace
- d) sociabilita

13. Problematikou davu se zabýval/a :

- a) H. Arendtová
- b) G. Le Bon
- c) R. K. Merton
- d) Claude Lévi-Strauss

14. Sociometrie zkoumá:

- a) hierarchické uspořádání společenských vrstev
- b) charakteristiky ekonomického a sociálního statusu obyvatelstva
- c) vztahy mezi členy skupiny, celkovou strukturu skupiny i postavení jednotlivce ve skupině
- d) vrozený základ všech forem sociálního chování jednotlivce

15. Co je to sociální stratifikace:

- a) cílevědomé řízení procesu socializace jedince
- b) proces utváření sociálních norem
- c) vertikální členění skupiny nebo celé společnosti
- d) souhrn sociability jedince

16. Vyberte vhodné antonymum ke slovu manifestní:

- a) odkrytý
- b) potenciální
- c) latentní
- d) možný

17. V této otázce vyberte řádek, v němž jsou českým filozofům a sociologům (A,B,C,D) správně přiřazena jejich díla (1,2,3,4). Přiřazení jmen a děl symbolům, naleznete v následující tabulce:

- A) T. G. Masaryk 1) Přirozený svět jako filozofický problém
- B) I. A. Bláha 2) Sebevražda hromadným jevem společenským
- C) Jan Patočka 3) Sociologie a filosofie práva a mravnosti
- D) Emanuel Chalupný 4) Sociologie dětství

- A) A2, B4, C1, D3
- B) A1, B3, C2, D4
- C) A3, B1, C4, D2
- D) A4, B2, C3, D1

18. Co označuje termín „haló efekt“?

- a) Radostný prožitek, který se dostaví při náhlém vyřešení problému pochopením vzájemných vztahů.
- b) Situaci, kdy pod vlivem určitého znaku, projevu máme tendenci člověka komplexně hodnotit a posuzovat.
- c) Smyslový klam, kdy objekt je vnímán jako větší než je ve skutečnosti.
- d) Úmyslné šíření poplašné zprávy.

19. Postavení, které jedinec zaujímá ve společnosti nebo v sociální skupině a se kterým jsou spojena práva a povinnosti, je označována jako:

- a) sociální status
- b) sociální role
- c) kasta
- d) sociální meta

20. Platnost výsledků měření se označuje termínem:

- a) kauzalita
- b) hypotéza
- c) validita
- d) korelace

21. Mezi milétské přírodní filozofy patří :

- a) Diogénés
- b) Sokrates
- c) Tháles
- d) Xenofanes

22. Úsloví „Pantha rei“ vyslovil:

- a) Sokrates
- b) Solón
- c) Herakleitos
- d) Zenón

23. Aurelius Augustinus je spojován:

- a) s vrcholnou scholastikou
- b) s patristikou
- c) s novoplatonismem
- d) se sofismem

24. Učení „o původu všech našich vjemů v počtcích“ je typické pro:

- a) Karteziánský racionalismus René Descartese
- b) Učení o monádách Gottfrieda Leibnitze
- c) Osvícenský racionalismus Denise Diderota
- d) Empirismus a senzualismus Johna Locka

25. Názor, podle něhož jsou všechny události (v životě jedince, společnosti i v přírodě) nutně předurčeny osudem a této předurčenosti se nelze vyhnout, se nazývá:

- a) fatalismus
- b) definitismus
- c) religionismus
- d) voluntarismus

26. Mezi tak zvané francouzské osvícenecké encyklopedisty nepatřil:

- a) D. Diderot
- b) F. M. Voltaire
- c) Charles Louis Montesquieu
- d) Pierre Teilhard de Chardin

27. Do středověké arabské filozofie nepatří:

- a) Avicenna (Ibn Síná)
- b) Averroes (Ibn Rušd)
- c) Al - Farábí
- d) Aliboron (Muhammad Abú ar Rajhán al-Birúní)

28. V této otázce opět vyberte řádek, v němž jsou filozofům (A,B,C,D) správně přiřazena jejich díla (1,2,3,4). Přiřazení jmen a děl symbolům, naleznete v následující tabulce:

- A) Platón 1) Monadologie
- B) Jean Jacques Rousseau 2) Ústava
- C) Gottfried Wilhelm Leibnitz 3) O společenské smlouvě
- D) Arthur Schopenhauer 4) Svět jako vůle a představa

- a) A3, B1, C2, D4
- b) A1, B3, C4, D2
- c) A2, B3, C1, D4
- d) A1, B2, C4, D3

29. Pragmatismus byl myšlenkový proud, který hlásal:

- a) možnost použití jakýchkoli prostředků k dosažení svých cílů
- b) dominantní roli hnací síly lidské vůle
- c) oproštěnost od tradičních hodnot a opovrhování slabými
- d) důležitost vazby myšlenek na jednání a užitek

30. Filozofická disciplína (nauka) o lidském poznání, jeho předmětu a procesu se nazývá:

- a) teleologie
- b) onomastika
- c) gnozeologie
- d) ontologie

31. Sociální deviace označuje:

- a) pouze pozitivní odklon od sociální normy
- b) výhradně negativně vnímaný odklon od sociální normy
- c) jakýkoli odklon od sociální normy
- d) nespokojenost se společností

32. Jak se nazývá jedna z forem (podob) šikany na pracovišti:

- a) bossing
- b) hostilita
- c) nemá zvláštní termín
- d) klientelismus

33. Autorem / autorkou práce „*Mládež a delikvence*“ je/ jsou:

- a) M. Vágnerová
- b) M. Nakonečný
- c) J. Keller
- d) O. Matoušek – A. Kroftová

34. Označte pojem, který do dané skupiny nepatří:

- a) kokainhydrochlorid
- b) psilocybin
- c) amfetamin
- d) metamfetamin

35. Mezi drogy s dominujícími stimulačními účinky nepatří:

- a) Ecstasy
- b) Kata jedlá (*Catha edulis*)
- c) Lysohlávka česká (*Psilocybe bohemica*)
- d) Kokainovník pravý (*Erythroxylum coca*)

36. Předcházení tzv. sociálně patologickým jevům označujeme jako :

- a) sociální diagnostiku
- b) sociální prevenci
- c) sociální diferenciaci
- d) sociální fobii

37. Významný český filozof a pedagog, který formoval filozofické základy obecné a sociální pedagogiky na Univerzitě Karlově, byl :

- a) J. F. Herbart
- b) P. Petersen
- c) P. Natorp
- d) G. A. Lindner

38. Kdy byla založena Univerzita Karlova v Praze?

- a) 1248
- b) 1348
- c) 1448
- d) 1548

39. Kdy byla založena Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích?

- a) v roce 1928
- b) v roce 1948
- c) v roce 1968
- d) v roce 1988

40. Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích tvoří:

- a) čtyři fakulty a jeden vysokoškolský ústav
- b) šest fakult
- c) sedm fakult
- d) osm fakult a jeden vysokoškolský ústav

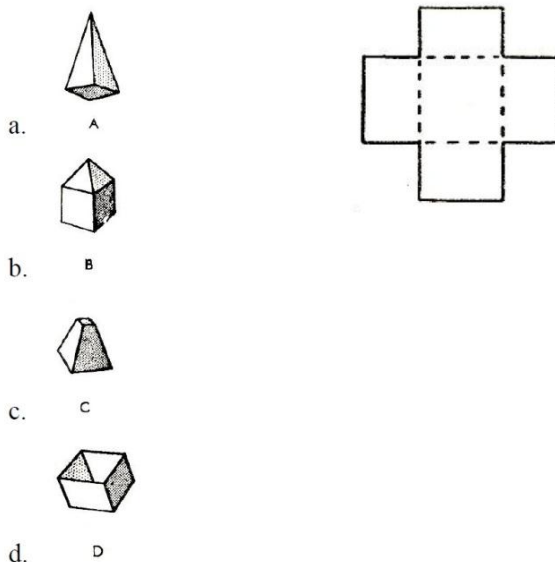
Příloha č. 2: Ukázka přijímacího testu na Ostravské Univerzitě v Ostravě

LOGICKÉ MYŠLENÍ (výroková logika, práce s čísly, kombinační schopnosti)

1. Jsou dány tyto výroky: **Všechny žáby jsou modré. Tento kůň je modrý.** Vyberte, která možnost správná, pokud platí předchozí dva výroky:

- a. Tento kůň je žába.
- b. Žádná žába není tento kůň.
- c. Některý kůň je žába.
- d. Žádná odpověď není správná.

2. Označte to ze čtyř těles, které odpovídá tomuto vzoru. Čárkovaně je označeno místo kde lze vzor překládat:

3. Které bude další číslo v řadě? 72, 63, 54, 45, 36, ...

- a. 27
- b. 37
- c. 26
- d. 25

4. Spočti a zapiš výsledek: Petr přečetl 75% knihy o motorkách, což bylo 60 stran. Kolik má kniha stran celkem?

- a. 40
- b. 75
- c. 80
- d. 90

5. Jaký znak místo (?) následuje v řadě 2 B-4-D-6-?

- a. F
- b. 8
- c. C
- d. B

VŠEOBECNÝ PŘEHLED (kulturně společenský přehled)

1. Příkladem pozitivní diskriminace je:

- a. Stanovení povinnosti vysokých škol přijmout přednostně romské studenty.
- b. Poskytnutí záruky, že Romové dostanou za stejnou práci i stejný plat jako ostatní.
- c. Výpočet přídatků na děti podle stejných principů nezávisle na rase či národnosti.
- d. Nadprůměrný počet dětí v romských rodinách.

2. Pro Kaliningrad platí:

- a. Od roku 1945 je součástí Běloruska.
- b. Do roku 1939 byl součástí polského státu.
- c. Původně se nazýval Königsberg.
- d. Leží na břehu jezera Dargiejmy.

3. Která z uvedených institucí má za úkol udělovat a odnímat licence k vysílání a kontrolovat nezávadnost programů komerčních televizních stanic?

- a. Parlament.
- b. Parlamentní komise pro sdělovací prostředky.
- c. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.
- d. Rada České televize.

4. Mezi myslitele období renesance nepatří:

- a. Tomáš Akvinský
- b. Giordano Bruno
- c. Thomas Hobbes
- d. Niccolo Machiavelli

5. Ve kterém roce byla založena Ostravská univerzita?

- a. 1995
- b. 1991
- c. 1990
- d. 1993

VERBÁLNÍ DOVEDNOSTI (výchozí text s ukázkami otázek 1)

Protáhl se, rozsvítil repliku staré bankovní lampičky. Teprve čtyři hodiny, ale setmělo se tak, že už pomalu nevidí na klávesnici! V teple a přítmi se mu zachtělo natáhnout se na pohovku pod vlněný pléd a hodinku si zdřímnout. Jenže to by se hodilo pro nějakého důchodce a to si přece v necelých čtyřiceti povolovat nebude! Kafe. Chce to kofein.

Jeho garsonku zalilo stropní světlo. Napustil vodu do varné konvice a připravil si oblíbený hrnek s nápisem *Boss*. Do ticha šeptal větrák počítače a vrněla lednice. Zmáčkl tlačítko rádia: Ježíšku, panáčku... Upad sem s ní na ledu... Christmas, Christmas... Trhněte si! Na displeji se objevilo GOOD BYE a zas jen to technické ticho moderního bytu, k němuž se přidalo bublání vařící se vody.

Vzal si kávu k počítači. Co kdyby mu mezitím někdo napsal něco potěšujícího? Houbeles. Namísto mailů posunujících nějaké slibnej kšeft jen spamy o výprodejích, nabídka zboží a služeb a hlavně přáníčka a péefka. Venkovské kostelíky pod sněhem připomínajícím pivní pěnu, žlutá okýnka domků v opuštěné krajině a za nimi vánoční stromek – teplo domova chudých, ale šťastných – jedna z těch vylhaných retroiluzí, které berou za srdce leda nenapravitelné romantiky. Otřásl se, ale zimou to nebylo. Pak si všiml, že kamarád grafik mu poslal něco vtipného. Podle povídky Věry Noskové z cyklu *Ještě se uvidí*

1. Z textu ukázky se dá o vypravěči vyvodit:

- a) že je důchodce;
- b) že je cynik;
- c) že je romantik;
- d) že je bankovní úředník.

2. Vyprávěný text se odehrával:

- a) za hluboké noci;
- b) nad ránem;
- c) později odpoledne;
- d) hned po obědě.

3. Vypravěč o sobě udává:

- a) že je mu necelých čtyřicet let;
- b) že už dávno překročil čtyřicítku;
- c) že si moc rád zdřímne na pohovce;
- d) že nemá rád technické vymoženosti.

4. Vypravěč zaháněl kávou:

- a) nekonečnou nudu;
- b) pocit osamocení;
- c) nečekanou únavu;
- d) ranní kocovinu.

5. Z ukázky je pravděpodobné:

- a) že vypravěč se právě chystal spát, protože je pozdě;
- b) že vypravěč se před chvílí probudil, ale je ještě ospalý;
- c) že vypravěče těšilo, kolik dostal přání a e-mailů;
- d) že ospalý vypravěč hledal nějaké rozptýlení.

6. Děj se odehrává:

- a) na pracovišti vypravěče;
- b) u vypravěče doma;
- c) na návštěvě u grafika;
- d) v kavárně.